DARBININKAS

Vol. LXIX, Nr. 46
Lapkritis - November 23, 1984 Penktadienis-Friday

SECOND-CLASS
Postage paid at Brooklyn, N.Y.

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N. Y. 11207

30 centų

Savaitės įvykiai

Indijos min. pirmininkas Rajiv Gandhi, kalbėdamas į tautą, pareiškė, kad jis seks savo senelio Jawaharlal Nehru ir savo motinos Indira Gandhi vestą politiką: krašto viduje-socialistinę, o užsienio-neutralią. Kartu jis paskelbė, kad parlamento rinkimai įvyks gruodžio 24 ir 27, bet Assam ir Punjab valstijose rinkimų nebus.

Sov. S-ga, demonstruodama savo karinę galybę, praskraidino savo bombonešių grupę netoli Japonijos teritorinių vandenų taip, kad 40 Japonijos naikintuvų turėjo pakilti ir juos įspėti. Tai buvo pakartota ir antrą dieną.

Marokas pasitraukė iš Afrikos vienybės organizacijos, nes ši organizacija į savo tarpą priėmė už vakarinės Saharos nepriklausomybę kovojančių Polisario partizanų, atstovaujančių vadinamai Sahrawi arabų demokratinei respublikai, atstovus.

Ryšium su Varšuvos kunigo Jerzy Popieluszko nužudymu, Varšuvoj, Krokuvoj ir Vroclave buvo sudarytos grupės žmogaus teisių vykdymui ir nelegaliem policijos veiksmam sekti. Lenkijos vyriausybė žada komitetus persekioti, nes tai esanti dingstis atgaivinti Solidarumo uniją.

Nikaragvai pradėjus gauti vis daugiau ginklų iš Rytų bloko valstybių, JAV ėmėsi įvairių priemonių Nikaragvai erzinti, nors karinių veiksmų tuo tarpu nenumato imtis. Nikaragva dėlto ėmėsi įvairių atsargumo priemonių, kaip sumobilizuodama jaunimą ar organizuodama apkasų ir įtvirtinimų rengimą.

Sov. S-gai pagyvinus puolimus prieš Afganistano partizanus, partizanai pakeitė taktiką ir pradėjo raketom apšaudyti sostinę Kabulą ir kitus miestus ir sprogdinti aukštos įtampos elektros laidų stulpus.

J.T. pirmą kartą į Tarptautinį Haagos tribunolą teisėju išrinko Kinijos teisininką Ni Zhengyu. Kiti teismo nariai yra lenkas Manfred Lachs, japonas Shigeru Oda ir norvegas Jens Evensen. Teismo pirmininku buvo perrinktas Nigerijos atstovas Taslim Olawale.

Libanas nutraukė prasidėjusias su Izraeliu derybas dėl Izraelio pasitraukimo iš pietinio Libano dėlto, kad Izraelis pietiniam Libane areštavo 11 Amal milicijos pareigūnų, kurių 7 netrukus paleido, o likusių 4 nežada paleisti.

Sov. S-gos Peredelkino km. esantį namą, kuriame gyveno ir kūrė Nobelio premijos laureatas Boris Pasternak ir kuriame po jo mirties giminaičiai buvo įsteigę neoficialų Pasternako muziejų, perėmė valdyti Rašytojų sąjungos "Litfund" ir giminaičius iškraustė.

Sov. S-gos armijos Afganistane dviem dezertyram seržantui Igor F. Rykov ir eil. Oleg G. Khlan buvo leista laikinai apsigyventi Britanijoj, iš kur jie, išsiilgę savo artimųjų, lėktuvu grįžo į Sov. S-gą.

Prancūzija ir Libija paskelbė baigusios savo karių atitraukimą iš Čado, bet JAV tvirtina, kad didžiuma Libijos karių dar tebėra Čade.

Amerikos R. katalikų vyskupų konferencijos komitetas paskelbė ganytojinio laiško projektą apie vyriausybės pareigas sumažinti nedarbą iki 3 ar 4 proc., pasirūpinti vargšų likimu ir teisingesniu visuomeninių pajamų ir turtų paskirstymu krašte ir visam pasauly.

UŽKLIŪVA IR KALĖDINĖS EGLUTĖS

Iš Lietuvos K. Bažnyčios Kronikos Nr. 62

(Tąsa iš praeito numerio)

Vėlinių proga nubaudė kunigą

Šatės (Skuodo raj.). 1983 lapkričio 20 prie Skuodo rajono vykdomojo komiteto esanti administracinė komisija, susidedanti iš narių— Lepeckienės, Kulio, Laučiuvienės, Bukauskienės ir Siečkaus — apkaltino Šačių parapijos kleboną kun. Vincentą Senkų, kad jis lapkričio 1 suorganizavo tikinčiųjų eitynes iš bažnyčios į kapines ir nubaudė 50 rub. administracine bauda. Kun. V. Senkus jausdamasis neteisingai nubaustas (jokių eitynių neorganizavo, tik 2 kartus iš sakyklos priminė tikintiesiems, kad visi rinktusi kapinėse pasimelsti už mirusius). administracinės komisijos sprendimą perdavė Skuodo raj. Liaudies teismui, kad šis neteisingą baudą panaikintų.

1983 gruodžio 27 Skuode, teisėjo kambaryje, nedalyvaujant žmonėms, įvykęs teismas, susidedantis iš teisėjo A. Gailiūno, dviejų padėjėjų, prokurorės, rajono vykdomojo komiteto atstovės ir teismo sekretorės patvirtino administracinės komisijos sprendimą teisingu. Kun. V. Senkui pasidomėjus teismo narių pavardžių, teisėjas A. Gailiūnas paaiškino, jog ieškovui nėra jokio reikalo žinoti, o prokurorė pridu)ūrė, kad klebonui tiksli teismo sudėtis reikalinga tik tam, kad galėtų pranešti Vatikanui.

Kalėdų eglutė bažnyčioje

Simnas (Alytaus raj.). 1983 m. Kalėdų švenčių metu Simno bažnyčioje buvo ruošiama Kalėdinė eglutė. Iš sakyklos tikintiesiems pranešus apie šventę, parapijos kunigus — kleboną Juozą Matulevičių ir vikarą Juozą Gražulį — išsikvietė Altytaus rajono vykdomojo komiteto pirmininko pavaduotojas Makštutis. Pavaduotojas Makštutis ir finansų pirmininkas Staranavičius pareikalavo, kad nebūtų bažnyčioje rengiama kalėdinė eglutė.

Gruodžio 22 pavaduotojas Makštutis Simno parapijos kunigus pakartotinai išsikvietė į Simno vykdomąjį komitetą ir prie sekretorės Šlemfuktienės pateikė išankstinį raštišką įspėjimą, kurio pagrindinė mintis, kad jaunimas nedalyvautų kalėdinės eglutės programoje nepatarnautų šv. Mišioms, negiedotų bažnytiniame chore. Kunigams atsisakius pasirašyti po įspėjimu, pavaduotojas Makštutis gąsdino, jog viską perduos RRT įgaliotiniui Petrui Anilioniui.

1983 gruodžio 26 po sumos Simno bažnyčioje, dalyvaujant daugybei tikinčiųjų jaunimo ir vaikų, buvo suruošta šventinė kalėdinė eglutė, kurios metu Kalėdų senelis pasveikino visus su Kūdikėlio Jėzaus gimimo švente, vaikams išdalino dovanėles.

Pyksta dėl šv. Kazimiero šventės

Pilviškiai, (Vilkaviškio raj.). 1984 kovo 12 Pilviškių parapijos klebonas kun. Gvidonas Dovidaitis buvo iškviestas į Vilkaviškio rajono prokuratūrą. Čia prokuroro pavaduotojas P. Bagušauskas kaltino kunigą religinių kulto įstatymų pažeidimu. Prokuroras teigė, kad kunigas šv. Kazimiero šventės proga kovo 4 būk tai pamokslo metu ragino tikinčiuosius kovoti prieš bedievius rusus.

Tokį kaltinimą kun. G. Dovidaitis atmetė kaip išgalvotą. Nu sikaltimu buvo laikomi ir tą dieną perskaityti skelbimai, kuriuose priminta, kad tikintieji nesulaužytų Pelenų dienos pasninko, negirtuokliautų, kadangi Pelenų diena šiais metais kovo 8-sios išvakarėse.

Skelbimuose kunigas paaiškino, kad jo nuomone, tikintiesiems savo mamas geriau tinka sveikinti Motinos dienos proga — pirmąjį gegužės sekmadienį, už ką prokuroras P. Bagušauskas taip pat pyko.

Nepatiko prokuroro pavaduotojui ir po sumos bažnyčioje šv. Kazimiero garbei suruoštas jaunimo montažas, kuriame trumpai buvo supažindinta su šv. Kazimiero biografija, pasakyti keli eilėraščiai, pagiedota giesmė. Prokuroras norėjo sužinoti, kas paruošė vaikus ir jaunimą, ir labai supyko, kai kunigas paaiškino, kad niekas specialiai neruošė, savaime įvyko. "Niekas savaime neįvyksta!" — pakėlė toną prokuroras. "Kai mokiausi tarybinėje mokykloje, visą laiką man buvo kalama, kad net pasaulis atsirado savaime. Jei pasaulis, pagal jus, galėjo atsirasti savaime, tai kodėl patys nenorite tikėti, kad toks menkas nesudėtingas dalykėlis kaip montažas negalėjo atsirasti savaime?" — aiškino kun. G. Dovidaitis.

Prokurorui P. Bogušauskui užkliuvo ir tai, kad kunigas sužinojęs, jog tą dieną yra specialiai kiekvienoje bažnyčioje ateistų valdžios atsiųstų seklių, viešai per pamokslą pranešė tikintiesiems.

Baigiantis pokalbiui, prokuroras kunigo vardu surašė pasiaiškinimą. Pasirašyti po juo kun. G. Dovidaitis atsisakė, motyvuodamas, kad tikinčiųjų parašai Tarybų Sąjungoje nieko nereiškia. "Už nekaltai suimtus kunigus — Alfonsą Svarinską ir Sigitą Tamkevičių — pasirašė tūkstančiai, bet niekas į tai nereagavo, o kurie pasirašė, tik užsitraukė valdžios nemalonę", — kalbėjo kun. G. Dovidaitis.

Prokuroras P. Bagušauskas perskaitė kun. G. Dovidaičiui oficialų perspėjimą, kuriame už panašius dalykus ateityje grasinama BR 143 str. Po šiuo įspėjimu kun. G. Dovidaitis pasirašyti atsisakė. Pokalbis truko maždaug valandą laiko.

Po mišių šv. Kazimiero minėjime Šv. Kryžiaus katedroje. Iš k.: vysk. John J. Mulcahy, vysk. Edward C. O'Leary, arkivysk. Bernard Law, vysk. Vincentas Brizgys, vysk. Paulius Baltakis, OFM. Stovi komiteto nariai. Nuotr. K. Daugėlos

ARKIVYSKUPAS APIE LIETUVĄ

"The Advocate", Newarko vyskupijos savaitraštyje, spalio 31 vedamąjį parašė arkivysk. Peter L. Gerety.

Pradeda labai įdomiu sakiniu: "Jūs turbūt negalvotumėte, kad prieš 500 metų mirusio ir palaidoto asmens bijotų modernių laikų galybės vadai? Tikriausiai ne! — Jūs klystate."

Ir toliau arkivyskupas rašo pasiremdamas Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronika, kad tokio asmens išsigando Lietuvos kompartija ir sovietų vadai.

Tas asmuo tai šv. Kazimieras, Lietuvos globėjas, kurio kovo 4 šventę tikintiesiems visokeriopai trukdė ateistinė valdžia.

Rašoma apie šv. Kazimiero asmenį ir kad jo priminimas yra nemalonus rusams ir jų pakalikams maskviberniams, kurie nutęsė vyskupų paruoštą aprašymą apie šventojo gyvenimą brošiūros formoje ir nebuvo leista laiku jos atspausti. Toji knygelė norėta išdalinti tikintiesiems minint jubiliejų. Be to, net ir didesnės iškilmės buvo valdžios draudžiamos.

Toliau informuoja apie 1940 m. Lietuvos užgrobimą, vyskupų ir kunigų kalinimus, deportacijas į Sibiro konclagerius.

Klausia kokie tų suvaržymų rezultatai? Priešingi — kokių valdžia norėtų. Tikėjimas gyvesnis, pasipriešinimas dvasioje stiprėja, masių nevyksta palaužti.

Ar manote, kad pasaulio didieji pasimoko iš šios istorijos?

Kai Romos imperijoj buvo negailestingai persekiojami krikščionys, Tertulionas persekiotojams sakė: "Mes dauginamies ten, kur mus žudote, kankinių kraujas yra Bažnyčios sėkla".

Baigdamas pažymi, kad persekiotojai pralaimi mūšį jam dar neprasidėjus. Lietuvos žmonės tai žino ir tai yra jų viltis.

Izraelio okupaciniai organai sugriovė vakariniam Jordano krante 80 "nelegalių" arabų namų.

Zimbabvės min pirmininkas Robert Mugabe pašalino iš ministerių kabineto paskutinius du opozicijos ministerius.

JAV ir Irakas atnaujino diplomatinius santykius nuo lapkričio 19.

Buv. Kanados min. pirmininkas Trudeau, priimdamas tarptautinę Alberto Einstein 50,000 dol. taikos premiją, išjuokė Nato, ragino Vakarus pasižadėti pirmiem nepavartoti branduolinių ginklų, o JAV — sulaikyti raketų išdėstymą V. Europoj, kad Sov. S-ga būtų paskatinta derėtis.

Sov. S-ga pradėjo įsigabenti tūkstančius pradžios mokslo amžiaus afganų vaikų dešimčiai metų, kad jie geriau susipažintų su sovietine tvarka ir pasisavintų komunistinę ideologiją.

POPIEŽIAUS LAIŠKAS VYSKUPUI L. POVILONIUI

Popiežius Jonas Paulius II parašė laišką Kauno ir Vilkaviškio vyskupijų apaštaliniam administratoriui vyskupui Liudui Poviloniui jo kunigystės 50-ties metų jubiliejaus proga. Laiškas, rašytas šių metų birželio 29, jubiliatui buvo įteiktas jo apsilankymo Romoje metu.

Trijų puslapių lotyniškame laiške Šv. Tėvas su brolišku palankumu įvertina vyskupo Povilonio ilgametės kunigiškos tarnybos gausius nuopelnus.

Iš kai kurių reikšmingų ženklų galima spręsti — rašo popiežius, — kad pats Dievas Tau yra skyręs ypatingą misiją. Ne atsitiktinai, o paties Dievo valia kunigystės šventimus gavai šventųjų apaštalų Petro ir Povilo dieną. Tai du pagrindiniai tikėjimo liudytojai, kurie — kaip sako Apaštalų darbų knyga (5, 42) — "nesiliovė kiekvieną dieną mokyti ir skelbti džiaugsmingą žinią apie Jėzų - Mesiją".

Ne atsitiktinai taip pat esi narys tos Nekaltai pradėtosios Švenčiausios Mergelės Marijos vardu pavadintos Marijonų vienuolijos, kuri Lietuvoje yra tiek daug nusipelniusi ir kuri tave mokė eiti tuo pačiu tikėjimo liudyjimo keliu.

Ne atsitiktinai tavo kunigystės 50-osios metinės sutampa su Lietuvos globėjo šv. Kazimiero mirties 500 metų jubiliejumi, kuris tiek Lietuvoje, tiek Vatikano bazilikoje Romoje buvo iškilmingai paminėtas, man pačiam tuos minėjimus pradėjus kovo ketvirtosios dienos išvakarėse.

Jei į visą tai pažvelgsi ne žmonių, o Dievo akimis, — rašo Jonas Paulius II vyskupui Poviloniui, — lengvai suprasi, kaip tave Dievas myli, kaip visada tave lydi savo malone, nors išorėje kartais to ir nesimato. Juk be Dievo pagalbos būtų buvęs neįmanomas tas nuostabus apaštalavimas, kurį pradėjai jau tada, kai būdamas jaunas kunigas, mokei ir auklėjai jaunimą, kai redagavai jaunimui skirtą laikraštį.

Be Dievo pagalbos juk būtum negalėjęs taip uoliai rūpintis pamaldomis, bažnyčių atnaujinimu, o ypač būtum negalėjęs Klaipėdoje pastatyti Marijos, Taikos Katalienės, garbei dedikuotos bažnyčios.

Toliau Jonas Paulius II primena vyskupo Povilonio eitas apaštalinio administratoriaus pagelbininko pareigas Telšiuose, vyskupo koadjutoriaus pareigas Kauno ir Vilkaviškio vyskupijose. Tapęs šių dviejų vyskupijų apaštaliniu administratorium ir Lietuvos vyskupų konferencijos pirmininku, vyskupas Liudas Povilonis uoliai rūpinosi visos Lietuvos Bažnyčios reikalais. Apie šiuos rūpesčius dažnai informuodavo šventąjį Sostą, klausdamas nurodymų ir patarimų.

Vienas iš pagrindinių jo rūpesčių buvo tarpdiecezinės Kauno Kunigų Seminarijos išlaikymas ir praplėtimas. Buvo pasiekta to, kad didesnio auklėtinių skaičius gali rengtis kunigystės pašaukimmui.

Dievo pagalbos lydimas, — rašo toliau Šv. Tėvas, — lankei parapijas, sakei pamokslus, rūpinaisi sudrausminti kunigus. Net ir nusivylimai ir kliūtys gali būti Dievo meilės ženklai. Juk joks teisusis nėra laisvas nuo kovos su sunkumais bei kliūtimis. Nuo tos kovos nėra laisva nė Bažnyčia.

Tuo, gerbiamasis Broli, gali tiktai didžiuotis, nes niekas kitas neteikia tiek garbės Kristaus kunigui, kaip Jėzaus Kristaus kryžius. Ne be reikalo apaštalas šv. Paulius sako: "Aš nieku nesigirsiu, nebent mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus kryžiumi" (Gal. 6, 14).

Ypač su šia garbe Tave sveikinu, — baigia savo laišką vyskupui Liudui Poviloniui popiežius Jonas Paulius II, — sveikinu ir prašau Dievą, kad išsipildytų tavo didieji troškimai, kuriais sieki Lietuvos žmonėm dvasinės gerovės.

Pabaigoje Šv. Tėvas jubiliatui suteikia apaštalinį palaiminimą, prašydamas jį perduoti visiem, su kuriais jubiliatą sieja meilės ir tikėjimo ryšiai.

LENKŲ KANKINIO LAIDOTUVĖS

Nesuskaitomos minios žmonių nuo lapkričio lankė nužudyto lenko kunigo Jerzy Popieluszko kapą Šv. Stanislovo Kostkos bažnyčioje Varšuvoje. Prie kapo nors trumpai pasimelsti laukiančių žmonių eilė kartais nusitęsė net iki dviejų kilometrų. Prie kapo dega daugybė žvakių, pats kapas skęsta gėlese, kurias suneša žmonės, tuo būdu išreikšdami savo pagarbą ir meilę jaunam kunigui, kuris buvo žiauriai nužudytas vien dėl to, kad drįso ginti tikėjimo laisvę ir pagrindines žmogaus teises.

Kunigo Popieluszko laidotuvės įvyko Varšuvoje lapkričio 3 rytą, dalyvaujant daugiau negu pusei milijono žmonių. Tai buvo didinga, taiki lenkų manifestacija prieš smurtą, už santarvės ir taikos įgyvendinimą krašte.

Nežiūrint susirinkusios milžiniškos žmonių minios, laidotuvių metu neįvyko jokių neramumų. Pamaldom pasibaigus, apie dvidešimt tūkstančių žmonių, dabar panaikintos laisvosios profesinės sąjungos "Solidarumas" remėjų, prisisegę profsąjungos ženkliukus ir iškėlę vėliavas bei transparantus su užrašu "Solidarumas" iš Šv. Stanislovo Kostkos bažnyčios nužygiavo į Varšuvos miesto centrą. Bet ir čia nejvyko jokių susirėmimų: milicija laikėsi nuošaliai ir eisenos netrukdė.

Valstybinė televizija lapkričio vakare ištisai perdavė Lenkijos primo kardinolo Glemp gedulingų mišių metu pasakytą pamokslą, taip pat nužudyto kunigo laidotuvių vaizdus.

IŠ PAVERGTOS LIETUVOS KULTŪRINIO GYVENIMO

— Profesorius kompozitorius Eduardas Balsys, Sovietų Sąjungos liaudies artistas, Sovietų Sąjungos kompozitorių sąjungos valdybos sekretorius, Lietuvos valstybinių premijų laureatas, eidamas 65-uosius metus, staiga mirė lapkričio 3. Velionis buvo gimęs 1919 gruodžio 20. Nikolajeve, Ukrainoje. 1939 baigęs Klaipėdos gimnaziją, mokytojavo Kretingos gimnazijoje. Pokario metais įstojo į Kauno konservatoriją, kur studijavo kompoziciją. 1950 - 1953 tobulinosi Leningrado N. Rimskio-Korsokovo konservatorijoje. Po to Lietuvos valstybinėje konservatorijoje dėstė teorines disciplinas, o nuo 1960 iki pat mirties buvo kompozicijos katedros vedėjas. 1954 jis buvo išrinktas Lietuvos kompozitorių sąjungos valdybos atsakinguoju sekretorium, o nuo 1962 buvo devynerius metus valdybos pirmininku. Gausus E. Balsio kūrybinis palikimas. Jo scenos veikalai — baletas "Eglė žalčių karalienė", opera "Kelionė į Tilžę" tebepuošia tautinį repertuarą. Kompozitorius yra sukūręs eilę oratorijų, kantatų, simfoninių kūrinių, chorinių dainų, muziką dramos spektakliam ir kino filmam.

— Poetui Alfonsui Maldoniui, Lietuvos rašytojų sąjungos valdybos pirmininkui, Lietuvos nusipelniusiam meno veikėjui, už nuopelnus lietuvių literatūrai ir aktyvų dalyvavimą visuomeniniame gyvenime suteiktas Lietuvos liaudies poeto garbės vardas.

— Sovietų Sąjungos meninės gimnastikos taurę, dėl kurios pajėgiausios atletės šiemet rungėsi Volgograde, pirmą kartą laimėjo dvi sportininkės. Varžybų laureatėmis, daugiakovoje surinkusios po 78.8 balso, tapo vilnietė Dalia Kutkaitė ir astrachanietė Galina Beloglazova.

— Neris Karpuškaitė, Kauno Dramos teatro režisierė, pastatė Juozo Montvilos dviejų dalių dramą "Didysis geismas". Spektaklio dailininkas — Nikalojus Minčenka, kompozitorius — Vidmantas Bartulis.

— Lietuvos architektų sąjungoje rugsėjo 18 aptartas Žvėryno detalus išplanavimo projektas. Apie šio Vilniaus rajono ateitį pasakojo projekto autorius archit. A. Lėckas, o kelių inžinierius V. Prusas supažindino susirinkusius, kaip pasikeis eismas Žveryne.

— Aleksandras Raimondas Kašauskas, rašytojas ir nusipelnęs kultūros veikėjas, už nuopelnus lietuvių literatūrai ir aktyvų dalyvavimą visuomeniniame gyvenime penkiasdešimtųjų gimimo metinių proga apdovanotas Lietuvos Aukščiausios Tarybos prezidiumo garbės raštu.

— Kompozitorių namuose surengtoje naujų kūrinių perklausoje rugsėjo 20 skambėjo M. Urbaičio "Trio melodiniams instrumentams" (atl. A. Aukštikalnytė, S. Belažantytė, B. Sverdiolas) ir "Albumo lapeliai" mišriem balsam ir vargonam (atl. respublikinių mokytojų namų vokalinis ansamblis, vadovaujamas G. Alfimovo, ir D. Sverdiolas).

— Liudas Truikys, Lietuvos valstybinio akademinio operos ir baleto teatro dailininkas, nusipelnęs meno veikėjas, už nuopelnus lietuvių vaizduojamajam menui ir aktyvų dalyvavimą visuomeniniame gyvenime aštuoniasdešimtųjų gimimo metinių proga apdvanotas Lietuvos Aukščiausios Tarybos prezidiumo garbės raštu.

— Birutė Demkutė, dailininkė, už nuopelnus lietuvių vaizduojamajam menui ir aktyvų dalyvavimą visuomeniniame gyvenime šešiasdešimtųjų gimimo metinių proga apdovanota Lietuvos Aukščiausios Tarybos prezidiumo garbės raštu.

— Architektam ir statybininkam paskirtos 1984 metų Sovietų Sąjungos ministrų tarybos premijos už geriausius projektus ir jų įgyvendinimą. Gyvenamųjų ir visuomeninių objektų planavimo ir statybos srityje laureatais tapo ir keletas lietuvių. Už unikalaus vandens gydyklų komplekso Druskininkuose projektavimą ir statybą 8,000 rublių premija įteikta projekto vyriausiam architektui R. Šilinskui, architektei A. Šilinskienei, susivienijimo "Sojuzkukurort-projekt" skyriaus vyriausiam inžinieriui V. Muriui bei Druskininkų statybos valdybos eksperimentinio projektavimo-konstravimo biuro darbuotojam (viršininkas J. Dulaitis).

— Lietuvos valstybinis akademinis dramos teatras pakvietė žiūrovus į mažosios scenos atidarymą. Čia jie išvydo šiuolaikinio vokiečių dramaturgo H. Miulerio pjesės "Tyli naktis" personašus, kuriuos suvaidino Liaudies artistė M. Mironaitė ir aktorius M. Smagurauskas. Spektaklį režisavo R. Tuminas, scenografijos autorius — dailininkas A. Žibikas, muziką sukūrė komp. F. Latėnas.

— Vilniaus V. Kapsuko universiteto Mokslo muziejuje veikė paroda Rytų Vokietijos įkūrimo 35-osioms metinėms paminėti. Parodoje — knygos, fotonuotraukos, pasakojančios apie Rytų Vokietijos miestus, pramonę, kultūrinį gyvenimą. Fotostendai pasakoja apie senojo Vilniaus universiteto ir Rytų Vokietijos Greifsvaldo universiteto, Erfurto medicinos akademijos draugystę.

S.L.K.

Savaitės įvykiai

J. T. Žmogaus teisių komiteto Ženevoj pravestam apklausinėjime apie žmogaus teisių būklę Sov. S-goj, jos atstovas, teisingumo ministerio pav. Ivan Samočenko griežtai atmetė tvirtinimus, kad sovietų įstatymai praktikoje yra nevykdomi, kad ten veikia spaudos cenzūra, kad žmonės yra diskriminuojami dėl jų politinių įsitikinimų, kad ten yra daug politinių kalinių, kad nei vienas nebuvo nuteistas už religinius įsitikinimus ir kad psichiatrija yra naudojama politiniam reikalam. Jis taip pat įtikinėjo, kad sovietų piliečiai turi daugiau teisių už J.T. tarptautinės konvencijos numatytas teises ir kad kiekviena respublika gali išstoti iš Sov. S-gos.

V. Vokietija pareikalavo Rumuniją atšaukti savo 5 diplomatus už jų su diplomatine būkle nesuderinamus veiksmus (neoficialiai tvirtinama, kad jie planavę išsprogdinti Laisvosios Europos radijo būstinę).

Nato vadovybė priėmė naują karo vedimo doktriną, pagal kurią yra numatomas gilus Rytų Europos bombardavimas nebranduoliniais sviediniais, jei Sov. S-ga pirmoji pradėtų pulti.

JAV sutikimas priimti Vietnamo perauklėjimo stovyklose laikomus buv. Pietų Vietnamo karius ir pareigūnus ir Amerikos karių vaikus nesulaukia Vietnamo reagavimo, nes bijo, kad paleistieji nepakenktų režimui.

Iš V. Vokietijos ambasadose prisiglaudusių 180 rytų vokiečių 40 žmonių sutiko grįžti į savo gyvenamas vietas be oficialaus pažado, kad jie už tai nebus baudžiami. Manoma, kad jiems buvo pažadėta leisti išvykti, bet oficialiai apie tai neskelbiama, kad nepaskatintų kitų pasekti jų pavyzdžiu.

Lenkijos nepriklausomybės paskelbimo sukaktuves minint, keli tūkstančiai Varšuvos gyventojų demonstravo gatvėse, bet pasiruošusi milicija su vandens patrankom neleido jiem prieiti prie Nežinomojo kario kapo.

Gynybos departamentas pareiškė, kad JAV ateitų Hondurui ir Salvadorui į pagelbą, jei Nikaragva juos užpultų.

SVARBU IR SKUBU

Liečia deportacijas į Sovietų Sąjungą

Americans For Due Process praneša, kad Valstybės departamento pareigūnai neoficialiai painformavo, jog Valstybės departamentas šiomis dienomis padarys galutinį sprendimą, liečiantį Pabaltijo piliečių deportacijas į Sovietų Sąjungą.

Šias bylas veda Teisingumo departamento speciali įstaiga OSI. Visi Valstybės departamento pareigūnų pasisakymai rodo, kad jų ruošiamas memorandumas pasakys, kad Pabaltijo piliečiai gali būti deportuojami į Sovietų Sąjungą. Šį reikalą Valstybės departamente sprendžia ambasadorius Edward Derwinsky, Mork Palmer, sekretoriaus padėjėjas Rytų Europos reikalams, kartu su Valstybės departamento teisiniu skyriumi. Galutinis sprendimas Valstybės sekretoriaus George Shultz rankose.

Tai yra nepripažinimo principo efektyvus panaikinimas.

Lietuviai prašomi protestuoti prieš tokį sprendimą. Telegramas ir laiškus siųsti: Secretary of State — George Shultz, Department of State, 2201 C Street N.W., Washington, D.C. 20520.

44-AS ALTO SUVAŽIAVIMAS

Chicagoje spalio 26 įvykęs 44-asis Amerikos Lietuvių Tarybos suvažiavimas buvo sėkmingas ir praėjo darbingoje nuotaikoje.

Atidarė dr. K. Šidlauskas. Pagerbti atsistojimu mirę Alto drabuotojai. Jautriai patriotinę invokaciją sukalbėjo kun. dr. I. Urbonas.

Žodžiu sveikino gen. kons. J. Daužvardienė, dr. K. Bobelis, M. Rudienė ir kiti. Buvo gauti ir raštu sveikinimai iš PLB, Lietuvių Istorijos d-jos ir kitų.

Apie pereitų metų veiklą pranešė dr. K. Šidlauskas ir išsamesnius pranešimus padarė kiti valdybos nariai: inž. Gr. Lazauskas — sekretoriato, dr. J. Valaitis — politinės komisijos, M. Pranevičius — apie iždo stovį, plačiai nusakė informacijos srities veiklą kun. dr. J. Prunskis, o Alto iždo globėjų komiteto pranešimą atliko V. Yucius, radęs kasos knygas ir atskaitomybę tvarkoje.

Įdomus ir išsamus buvo dr. J. Genio, Altos atstovo Washingtone pranešimas.

Atskirus pranešimus padarė Alto 15-kos skyrių atstovai, atvykę suvažiaviman.

Džiugi naujiena pranešta suvažiavimo dalyviams, kad Amer. Liet. Krikščionių Demokratų Sąjūdis įsijungia į Alto veiklą.

Suvažiavime sudaryta nauja Amerikos Lietuvių Tarybos sudėtis.

Iš Amer. Liet. R. Kat. Federacijos: adv. Aleksandras Domanskis, inž. Viktoras Naudžius, Irena Sankus, dr. Juozas Jerome, adv. Saulius Kuprys, Grasilda Petkuvienė, inž. Algis Kazlauskas; į valdybą: adv. A. Domanskis ir inž. V. Naudžius; į iždo globėjus V. Yucius.

Iš Amerikos Lietuvių Socialdemokratų S-gos: Mykolas Pranevičius, Irena Rimavičienė, dr. Jonas Valaitis, Janina Vienužis, dr. Euritelijus Žilinskas, Birutė Skorubskienė, Martynas Gudelis; į valdybą: dr. J. Valaitis, M. Pranevičius; į iždo globėjus B. Skorubskienė.

Iš Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos: Teodoras Blinstrubas, Petras Bučas, Vytautas Abraitis, Eugenijus Bartkus, Pranas Kašiūba, Aleksas Laikūnas ir dr. Povilas Švarcas; į valdybą: T. Blinstrubas ir P. Bučas; į iždo globėjus V. Abraitis.

Iš Liet. Tautinės Sandaros į Alto tarybą: dr. Algirdas Budreckis, dr. Vytautas Dargis, Alena Devenienė-Grigaitienė, Julius Kuzas, Teodora Kuzienė, Grožvydas Lazauskas, dr. Kazys Šidlauskas; į valdyba Gr. Lazauskas, dr. V. Dargis; į išdo globėjus A. Chaplikas.

Iš Lietuvių Susivienijimo Amerikoje: Povilas Dargis, Eufrozina Mikužiūtė, Aleksandras Chaplikas; į valdybą P. Dargis.

Iš Liet. Katalikų Susivienijimo Amerikoje: dr. Vladas Šimaitis, Vito A. Yucius ir Thomas E. Mack; į valdybą dr. V. Šimaitis.

Iš Amer. Liet. R. Kat. Moterų S-gos: Daina Danilevičiūtė-Dumbrienė, Adelė Gabalienė, Helena Kodytė; į valdybą D. Dumbrienė.

Iš Lietuvos Vyčių: dr. Leonas Kriaučeliūnas, Leonardas Šimutis, Jr., ir Evelyna Oželienė; į valdybą dr. L. Kriaučeliūnas.

Iš Šiaurės Amer. Liet. Studentų S-gos: Ramunė Tričytė, Svajonė Kerelytė, Jonas Bobelis; į valdybą R. Tričytė.

Iš Lietuvos Atgimimo Sąjūdžio: Vytautas Jokūbaitis, Kęstutis Dirkis ir Kazys Oželis; į valdybą K. Oželis.

Iš Vilniaus Krašto Lietuvių S-gos: Vanda Gasparienė, Julius Pakalka, Petras Noreika; į valdybą V. Gasparienė.

Iš Amer. Lietuvių Respublikonų Federacijos: Anatolijus Milūnas, Jonas Talandis, Juozas Šulaitis; į valdybą J. Talandis.

Iš Lietuvių Demokratų Lygos: Stanley Balzekas, Jr., Rimas Mulokas, prof. Jokūbas Stukas; į valdybą St. Balzekas.

Iš Amerikos Lietuvių Krikščionių Demokratų Sąjūdžio: Pranas Razgaitis, Algimantas Pautienis, Stasys Dubauskas; į valdybą St. Dubauskas.

Sudarius Alto sudėtį buvo dar iškelta klausimų ir pareikšta sumanymų.

Suvažiavimą šždarant giedota Lietuvos himnas.

Po suvažiavimo buvo naujosios valdybos posėdis, kuriame pasiskirstyta pareigomis. Apie tai buvo rašyta Darbininko lapkričio 2 laidoje.

Lietuvių Fronto Bičiulių studijų savaitėje šią vasarą Kennebunkporte buvo simpoziumas tema "Žvilgsnis į Lietuvą". Simpoziume kalba pulk. Mikelevičius, už stalo sėdi V. Rociūnas, dr. K. Ambrozaitis, dr. Eringis. Nuotr. V. Maželio

VALDAS C. DUOBA, lietuvis advokatas. 357 Larkfield Road., East Northporth, N.Y. 11731. Tel. 516 368-3740. Namų telefonas vakarais tik išimtinais atvejais 516 757-2671. New Yorko ofisas Liko patalpose: 86-01 114th St., Richmond Hill, N.Y. 11418. Tel. 212 441-2811.

DARBININKO ADMINISTRACIJOJ, 341 Highland Blvd., galima įsigyti lietuviškų ir angliškų knygų apie Lietuvą, piešinėlių, sveikinimo kortelių, gintaro, baltinukų, medaus, įvairių suvenyrų.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laidotuves. Koplyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

QUEENS COLLISION CENTER, INC. Expert auto body works-painting-welding, etc. John R. Chicavich, 131-13 Hillside Ave., Richmond Hill, N.Y. 11418. Towing phone HI 1-6666. After 6 PM — 843 - 6677.

BUYUS FUNERAL HOME, Mario Teixeira, Jr. laidotuvių direktorius, Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.), telef. 344-5172. Paruošiamos garbingos laidotuvės. Modernios koplyčios, oras šaldomas. Daug vietos automobiliam pastatyti.

JUOZO ANDRIUŠIO Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apdraudimai, Income Tax pildymas. Įstaiga veikia naujoj vietoj — OHLERT-RUGGIERE, Inc., 89-11 Jamaica Ave., Woodhaven, N.Y. Telef. 847-2323 (namų telef. 847-4477). Įstaigoj kreipiantis paminėti, kad esate ar norite būti J. Andriušio klijentais.

VYTAUTAS BELECKAS IR SUNUS JONAS, sav. Winter Garden Tavern. 1883 Madison St., Ridgewood, N.Y. 11227. Telef. 821-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA — Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia Radžiūnas, sav. — 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, N.Y. 11368. Telef. 779-5156.

ROMAS PETRAUSKAS, akcijų brokeris, dirba su Thomson McKinnon Securities Inc., One State St. Plaza, N.Y.C., N.Y. 10004. Registruotas pirkti ir parduoti akcijas, bonus, options, fondus, commodities, auksą ir sidabrą. Atidaryti IRA planus ir tax shelters. Suinteresuoti skambinkite 212 482-6962-3.

LIETUVIŲ KULTURINE RADIJO PROGRAMA "AUŠRA". WICN-FM. 90.5. Worcester, MA. Treč. 8 - 9 PM. Penkt. 7:30 - 8:30 PM. Eduardas Meilus, Jr. 70 Curtis St., Auburn, MA 01501. T. 617 753-7232.

NEW JERSEY, NEW YORK — "Lietuvos Atsiminimai", penkt. WEVD 10-11 val. vak. 97.9 FM. Taip pat "Music of Lithuania", sekmad., 2:05 - 3:00 v. p.p. iš WSOU, 89.5 FM. Dr. J. J. Stukas, Dir. adresas: 234 Sunlit Dr., Watchung, N.J. 07060. Telef. (201) 753-5636.

NEW YORK — NEW JERSEY — Laisvės Žiburys, sekmadieniais 9-10 val. ryto WHBI 105.9 FM. Romas Kezys, 217-25 54th Ave., Bayside, N.Y. 11364. Tel. 212 229-9134.

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI SUKURIAMI IR NEMOKAMAI PRISTATOMI Į VISAS KAPINES NEW YORK, NEW JERSEY IR CONNECTICUT VALSTIJOSE. ĮSTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINIŲ.

Fasolino MEMORIALS
66-86 80 ST., MIDDLE VILLAGE, QUEENS
Phones: 326-1282 326-3150
TAI MŪSŲ VIENINTELE VIETA — — GAUSI PARODŲ SALE

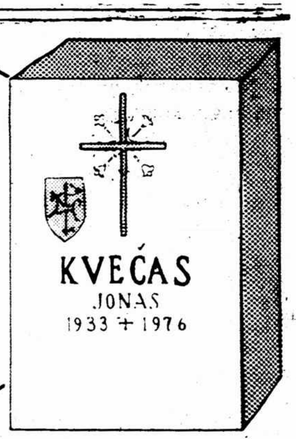

KVEČAS
JONAS
1933 + 1976

DANTŲ GYDYMO CENTRAS
Dr. Donatas Aleksandravičius,
Vedėjas
VISA MASTERCHARGE
METRO DENTAL SERVICE, P.C.
116 06 Myrtle Avenue
Richmond Hill, N.Y. 11418
Prieinamos kainos, modernūs įrengimai, patogus privažiavimas Jamaica ir Myrtle Ave. autobusais, atidarytas kasdien vakarais ir šeštadieniais.
SKAMBINTI: (212) 441-0909
Susitarti dėl laiko ir pasitikrinti kainas

VYTIS
KELIONIŲ IR TURIZMO AGENTŪRA
● LĖKTUVAI
● LAIVAI (CRUISES)
● TRAUKINIAI (AMTRAK)
● AUTOBUSAI
● NUOMOJAMOS MAŠINOS
● VIEŠBUČIAI
● ĮDOMIŲ VIETŲ LANKYMAS
● GRUPINĖS KELIONĖS Į LIETUVĄ

MOKĖTI GALIMA VISOMIS KREDITO KORTELĖMIS
JOKIO EKSTRA MOKESČIO UŽ PATARNAVIMĄ
PILNAI APDRAUSTA IR AKREDITUOTA AGENTŪRA

VYTIS INTERNATIONAL TRAVEL SERVICE
2129 KNAPP STREET
BROOKLYN, N.Y. 11229
TEL.: (212) 769-3300

DARBININKAS The Lithuanian Weekly Published by Franciscan Fathers

341 Highland Blvd. Editorial Office (718) 827-1352
Brooklyn, N. Y., 11207 Business Office (718) 827-1351

Publication No. USPS 148-360

Second class postage paid at Brooklyn, N.Y., Post Office

Subscription per year — $15.00. Single Copy 30 cents

Eina nuo 1915 m., 1951 m. sujungė AMERIKA, LDS organa DARBININKA ir LIET. ŽINIAS ● Prenumerata metam $15.00 ● Straipsnius ir korespondencijas redakcija talpo savo nuožiura ● Pavardė pasirašyti straipsniai nebutinai išreiškia redakcijos nuomonę ● Už skelbimu turini ir kalba redakcija neatsako.

ISSN 0011-6637

Redaguoja REDAKCINĖ KOMISIJA

Padėkos dienos proga

Padėkos diena — Thanksgiving Day — yra Jungtinių Amerikos Valstybių graži ir prasminga tautinė šventė. Ja prisimename praeitį ir drauge prisimename dabartį — padėkojame Dievui už visas gėrybes, kurios atėjo su rudens derliumi, padėkojame už visa gera. Šeimos susirenka prie bendro stalo ir malda pradeda iškilmingą padėkos puotą. Bažnyčiose būna pamaldos, kur nešamos įvairiausios aukos prie altoriaus — nešami metų derliaus vaisiai, nešamos ir knygos, ir darbo įrankiai, visa tai, kas paguodė ir pastiprino žmogų jo buityje. Padėkos diena žmogų padaro kilnesnį, geresnį, nes drauge tai yra ir Kalėdų švenčių laikotarpio pradžia. Kalėdos irgi gražiausia Amerikos šventė. Taigi su Padėkos diena įžengiame į gražiausią laikotarpį, į draugystės ir meilės laikotarpį.

Truputis istorijos

1620 gruodžio 11 Mayflower laivu iš Anglijos piligrimai atplaukė į Ameriką ir išsikėlė Massachusetts valstijoje, apie 50 kilometrų į pietų rytus nuo Bostono. Jie buvo išplaukę iš Plymouth, Anglijos uosto. Todėl vėliau ir šī vietovė tuo vardu pavadinta. Čia jie įkūrė pastovią anglų koloniją.

Pirmieji metai jiem buvo vargo metai. 1921 metais nuėmus pirmąjį derlių, gubernatorius William Bradford paskelbė pirmąją Padėkos dieną. Puotoje dalyvavo visi kolonistai ir kaimynai indėnai. Pirmai piligrimų padėkos puotai buvo pateikti keturi kalakutai.

Tokia Padėkos diena ir vėliau dažnai buvo švenčiama. Pirmasis Amerikos prezidentas Washingtonas 1789 lapkričio 26 paskelbė oficialia tautine šventę. Akcijos ėmėsi žurnalistė Sarah J. Hale. Ji stengėsi tos dienos šventimą atgaivinti visoje Amerikoje.

Prezidentas Lincolnas šiai dienai paskyrė lapkričio paskutinį ketvirtadienį ir tokiu būdu stabilizavo jos datą. Prezidentas Rooseveltas 1934-41 Padėkos dienai paskyrė lapkričio trečią ketvirtadienį. Amerikos kongresas 1941 metais nustatė, kad Padėkos diena švenčiama lapkričio ketvirtą ketvirtadienį. Nuo to laiko šventė jau niekur nebekilnojama.

Padėkoti verta

Žmogus nėra linkęs dėkoti. Visa, ką jis gauna gero, jam atrodo, kad taip ir turi būti. Tai natūralu. Taip reikia. Ir Evangelijoje sakoma, kad iš dešimties Kristaus pagydytų tik vienas atėjo padėkoti už tą gera, ką jis gavo. O kur kiti. Jie taip ir nuėjo vieškeliais plačiais.

Iš vargo metų atėjęs žmogus tikrai džiaugiasi ir menkiausia dovanėle, menkiausiu daikteliu ir padėkoja Dievui, kad jam tai suteikė. Mes čia gyvename turtingame krašte, kur galima viskuo pasinaudoti. Ta laisvė, ta demokratija sudarė sąlygas, kad darbštus žmogus čia gerai isikūrė. Įsikūręs jis nepamiršo, kad už visa tai reikia padėkoti Dievui.

Kiek mes patys esame daug gero patyrę, kiek šviesių dienų turėję, ir už visa tai padėkokime Dievui. Padėkokime ir tiem asmenim, kurie mum asmeniškai gera padarė. Ir tokių aplinkui juk pilna, tik reikia pastebėti.

Padėkodamas ir Dievui ir kitiem, nepasidarysi mažesnis; priešingai — tu savo dvasia pakilsi aukščiau, nuskaidrėsi.

Padėkokos diena yra šeimos šventė. Susirenka visi šeimos nariai prie stalo. Atsiminkime tada ir tuos, kurie yra vieniši, apleisti, pažeminti, kurie kankinami slogios vienatvės. Pasikvieskime į savo namus prie vaišių stalo. Visiem visko užteks, tik turėkime gerą širdį ir artimo meilę.

1974 lapkričio 28 mirė ilgametis Darbininko redaktorius, žymus žurnalistas ir visuomeninninkas, literatūros profesorius ir laikinosios vyriausybės ministeris pirmininkas Juozas Brazaitis.

Prisimindami tiek mum pasidarbavusį velionį, grįžtame į praeitį ir perspausdiname Vytauto Vaitiekūno paskaitą, kai 1980 sausio 13 Kultūros Židinyje buvo paminėta prof. J. Brazaičio mirties penkerių metų sukaktis. Vytautas Vaitiekūnas buvo jo gimnazijos draugas, drauge veikęs ir pogrindyje okupacijų metais. Gyvendami New Yorke, abu bičiuliavosi. Ir dabar abiejų jau nebėra.

Vytautas Vaitiekūnas kelias dienas prieš savo mirtį atvyko į redakciją ir išpasakojo savo reikalą — jis turįs vykti į Clevelandą ir ten skaityti paskaitos prof. Brazaičio minėjime. Tas jo 1980 metų sausio 13 pasakytas žodis dabar visai tiktų, bet jo netars.

Laimingu būdu greitai suradome jo straipsnį ir ziraksavome. Jis išvyko didžiai patenkintas ir mum dėkodamas. Tai buvo antradienis, o tos pačios savaitės penktadienio vakare mirė ir Vytautas Vaitiekūnas. Tad verta ir prasminga Darbininko redakcijai sugrįžti prie šio straipsnio, nes jis gražiai charakterizuoja ir Juozą Brazaitį ir Vytautą Vaitiekūną.

Perspausdindama straipsnį, redakcija savo nuožiūra sudėjo antraštėles, kurių nebuvo V. Vaitiekūno straipsny. Straipsnis buvo išspausdintas 1980 metų Darbininko 4, 5, 6 numeriuose, sausio 25, vasario 1 vasario 8 d.

10 METŲ BE JUOZO BRAZAIČIO

Apie velionį Brazaitį šiandien čia turėjo kalbėti Brazaičio monografijos autorius dr. J. Girnius. Bet tenka Tamstas atsiprašyti, kad dėl ne nuo rengėjų priklausančių aplinkybių Tamstom teks tenkintis tik dr. Girniaus pakaitalu, nes dr. Girnius naujųjų metų išvakarėse buvo ištiktas stipraus širdies priepuolio ir tebėra Bostono eskulapų žinioje. Joks pakaitalas negali atstoti originalo, todėl prašo Tamstas būti jo atžvilgiu atlaidžius.

(Į tėviškę grįžtant)

Brazaičio tėvai, Simonas ir Ieva Maurukaitė Ambrazevičiai, turėjo 3 sūnus, Simoną, Antaną ir Juozą, ir 3 dukras, Mariutę, Magdulę ir Kastulę. Ambrazevičiai gyveno apie 3 kilometrus į rytus nuo Marijampolės, prie Prienų plento, Trakiškių kaime, Kvietiškio valsčiuje, Marijampolės apskrityje. Turėjo, kaip sakoma, vienos kolonijos apie 16-17 ha ūkį. Vyresnysis Juozo brolis seniai miręs, o brolis Antanas mirė 1972 metais. Jau mirusios ir visos Juozo seserys.

Juozas gimė 1903 gruodžio 9. Pradžios mokyklą lankė ten pat, Trakiškiuose, tuo metu prisiglaudusią rašytojo Vinco Ramono tėviškėje. I-asis pasaulinis karas Juozą užklupo Marijampolės gimnazijos parengiamojoje klasėje, vadinamuose "stupkiuose". Pačią Marijampolės gimnaziją 1914 rudenį evakavus į Voronežą, Juozas pasiliko tėviškėje.

(Marijampolės gimnazijoje)

Kai 1917 Žiburio draugijai pasisekė iš vokiečių gauti leidimą Marijampolėje steigti gimnazijai, gruodžio mėn. vyko stojamieji egzaminai į I-ąją, II-ąją, III-ąją, IV-ąją ir V-ąją klases. Tada drauge su Juozu teko laikyti egzaminus į IV-ąją klasę. Arčiau susipažinom tik prasidėjus mokslui 1918 pradžioje. Žymi dalis mūsų IV-osios klasės mokinių buvo dar XIX amžiaus gimimo, nespėję su gimnazija 1914 evakuotis į Rusiją ir 3 metus turėję mokymosi pertrauką. Palyginti su tais vyrais jau po ūsu mudu su Juozu atrodėva kaip vaikeliai. Kitais mokslo metais, 1919 pradžioje, tų brenduolių žymi dalis išėjo savanoriais.

(Pradeda visuomeninę veiklą)

Apskritai, 1919 metais Lietuvos nepriklausomybei buvo lemtingi. Ir toje lemtyje gimnazistai yra suvaidinę reikšmingą valstybinį vaidmenį. Savo mokytojų ir vyresnių klasių mokinių instruktuojami ir vadovaujami, ir penktaklasiai ėmėsi skatinti kaimo jaunimą, kad stotų savanoriais į Lietuvos kariuomenę nepriklausomybės ginti. Tokiu skatintoju tada buvo tapęs ir šešiolikametis Juozas. Su keleriais metais vyresniu savo kaimynu iš Triobiškių kaimo septintaklasiu Jurgiu Steponaičiu ir penktaklasis Juozas jau tada pradėjo savo visuomeninę veiklą Trakiškiuose ir aplinkiniuose kaimuose, daugiausia talkindamas kaimo jaunimui organizuotis, dalindamasis savo apsiskaitymu ir savo mokyklinėmis žiniomis.

Pačių moksleivių organizuotoj veikloj, kuri paprastai vyko po pamokų, Juozas tik retkarčiais dalyvavo, nes gimnaziją lankė iš Trakiškių ir po pamokų vėl kelis kilometrus grįžti į gimnaziją, jam buvo per daug. Be to, Trakiškiuose ir elektros nebuvo. Pamokas teko ruošti prie žibalinės lempos ir daugiausia kai jau šeima nekliudė.

(Drauge su klase)

Mokymosi pažangumo atžvilgiu Juozas nebuvo nei prasikišęs, nei atsilikęs. Bet ėjo savomis jėgomis, be "suflerių" ir be "špargalkų". Klasėje buvo tylus, sakytum, užsidaręs, bet su klase buvo solidarus. Kai VI-oji klasė nusitarė vienu metu nusikirpti plikai plaukus, tik vienas bendraklasis tam nepakluso, bet tai buvo ne Juozas, o Eduardas. Kai VII-oji berniukų klasė iš solidarumo VII-ajai mergaičių klasei išėjo į streiką prieš labai nemandagų mergaitėm fizikos mokytoją, Juozas irgi buvo su klase. Kai, gimnazijos baigiamuosius egzaminus laikant, buvo galima pasirinkti laikyti arba prancūzų, arba vokiečių kalbą ir klasė, afrontuodama nemėgstamai vokiečių kalbos mokytojai, susibaudė, kad visi, kaip vienas, laikys tik prancūzų kalbos egzaminą. Juozas taip pat buvo su klase, nors vokiečių kalbą geriau mokėjo nekaip prancūzų ir nors vokiečių kalbos mokytoja jam buvo labai palanki.

Per visus penkerius bendraklasiavimo metus neteko gimnazijos aplinkoj Juozo pastebėti gimnastikuojant, atseit, per pertraukas naudojantis turniku, kopėčiomis, lygiagretėmis. Nedalyvavo jis nė karinio apmokymo pratimuose po pamokų su mediniais šautuvėliais. Nepriklausė ir prie gimnazijos šaulių būrio. Bet dalyvavo gimnazijos chore. Taip pat nedalyvaudavo gimnazistų vakarėliuose ir mergaičių nešokdino.

(Bus daugiau)

Laukia audiencijos pas popiežių Pijų XII 1950 metų birželio mėn. Iš k. V. Sidzikauskas, prel. M. Krupavičius, prof. J. Brazaitis.

NAUJAS VYSKUPAS

Iš Vatikano gauta žinia, kad Vilkaviškio kunigas Juozas Preikšas paskirtas Kauno vyskupo L. Povilonio pagelbininku. Naujasis vyskupas yra gimęs 1926 rugpjūčio 22, į kunigus įšventintas 1951 rugpjūčio 23. Gi vysk. L. Povilonis esąs pakeltas į arkivyskupus. Drauge jis yra ir Vilkaviškio vyskupijos apaštalinis administratorius.

44-TŲ METŲ VASARA

Didysis egzodas

PAULIUS JURKUS

12.—

Tai buvo spalio 8, šeštadienį. Visi mes buvome įtempti ir pertempti. Suskubę krausté daiktelius. Kas buvo apsisprendę, jau išskubėjo. Išskubėjo todėl, nes šiaurėje, kur Seda ir Mažeikiai, viskas dundėjo, lyg maurojo. Ir artėjo į mus.

Nieko nebeliko ir man. Buvau sukalbėjęs su poetu Vytautu Mačerniu, kad keliausime dviese, tik trumpam pasitrauksime iš fronto linijos. Tad reikia jį pasiekti, ką jis daro ir ką jis mano.

Poeto sodyboje

Tie keliai, takeliai visi žinomi. Poetas Vytautas Mačernis gyveno dideliame Šarnelės kaime, tai į vakarus nuo mūsų miestelio, Barstyčių link. Nuo mūsų iki jo sodybos buvo kokie 3 ar 4 kilometrai. Buvo bent keli keliai, keli takeliai, trumpų perėjimų. Bėgau tuo, kuris man atrodė trumpesnis.

Šarnelės kaimę sudarė dideli ūkiai. Taip ir matai senovę, pažvelgęs į sodybas, kurias iš visų pusių supa sodai, dideli medžiai. Tokia senovė yra ir poeto Vytauto sodyboje. Ji pasislėpus už kalniuko, kuris toks skurdus, apaugęs tik smilgom. Į Vytauto pusę dar auga vienišas medis. Kai pro tą kalniukų praeini, atsiveria slėnis ir pamiškė. Tame slėnyje pilna medžių. Tai poeto sodyba.

Jo motina buvo našlė. Vytauto tėvą subadė jautis, kai jis buvo gimnazijoje, bene septintoje klasėje. Tada poetui prasidėjo tikrai liūdnos dienos, nes jo motina kažkodėl nemylėjo. Nuolat jį bardavo, amžinai jis buvo negeras, lyg tas Anderseno pasakų bjaurusis ančiukas. Motina mylėjo kitą savo sūnų Vladą. Tas buvo labiau padaužiškos nuotaikos, daugiau vėjo plevėsa.

Poetui Vytautui Mačerniui su savo dideliu minčių pasauliu, su poezija tikrai buvo nelengva. Ne paguodą jam ošė senieji sodybų medžiai, bet gilų skausmą. Bet kur gi eiti, kad niekur negalėjom tada nueiti. Ne kartą jis sakydavo, kad mano kuklūs, tiesiog menki nameliai jam yra daug malonesni, nei jo tėviškė, kur kadaise žydėjo bajoriška didybė ir dideli mostai.

Visa tai žinojau ir man nebuvo lengva jį aplankyti. Rodos, juk nieko nereiškia užeiti pas draugą ir pakalbėti apie tai, ką esame skaitę. Juk mūsų gyvenimas ir susidėjo iš skaitymo, iš tos kelionės į knygas, į didelius svajonių pasaulius.

Bet ir aš bijodavau. O gal tuoj sutiksiu motiną, kuri buvo didoka ir stambi moteris. Rūkė. Mėgo vyriškas draugijas. Mėgo ir stikliuką išgerti, su vyrais pakalbėti. Bet mes abu buvome tikrai už jos interesų ribos. Man ji būdavo santūri ir gal net pakankamai maloni, bet tuoj skubėdavo mano draugą Vytautą nupeikti. Ir tai man būdavo nemaloniausia. Ką nors pasakysi, dar labiau kibirkštim svaidysis.

Tada reikėjo skubėti ir skubėjau. Kai priėjau prie jų sodybos, visas karo trenksmas buvo dar garsesnis, atrodė, kad visai netoli jau ūžia tankai, šaudo artilerija. Kaip vėliau paaiškėjo, taip ir buvo, už kokių trijų keturių kilometrų Sedos pusėje jau žemę draskė sovietiniai tankai.

Ir Vytauto sodyboje buvo nervuotas sumišimas. Čia niekas nekalbėjo apie kokį pasitraukimą, bet juk ateina frontas. Ir ką jis padarys?

Motina man pasakė, kad Vytauto nėra , išėjęs pas mane. Ji buvo nervinga, ir kaip čia galėjot apsilenkti. Atsiprašiau ir išskubėjau. Apsilenkėm, nes ėjom skirtingais keliais.

Ūkį administravo poeto Vytauto motina. O tas ūkis buvo nemažas, buvo ir nemažai miško. Jai nuolat stigo darbo jėgos, tai vokiečių okupacijos metais buvo gavusi ruselį belaisvį ūkio darbam. Kaip jį gavo, iš kur jis atkilo, nežinau. Jis visą laiką buvo santūrus, žiūrėdavo į mus lyg iš padilbų, sekdavo mūsų veiksmus. Bet jam čia buvo geriau nei kokioje belaisvių stovykloje, kur buvo tik vvargas ir badas.

Dabar jį pamačiau prie tvartų. Jis krūptelėjo išsigandęs, o gal aš ką jam darysiu, sujudėjo ir žiūrėjo į mane. Jam tie tankų maurojimai buvo žinomi ir suprantami. Jis jų ir laukė. Ateina savieji. Aš jam maloniai nusišypsojau, palingavau galvą atsisveikindamas ir pamojau ranka. Jis visą suprato, irgi nusišypsojo. Gal ir norėjo ką sakyti, bet aš skubėjau.

Poetas prie lango

Kirtau kiek nešė kojos. Ir kaip apsilenkėm? Ką dabar darysime?

Visi į namus eidavom per virtuvę, nes čia buvo namų centras. Mama tuoj ir pasakė, kad yra atėjęs Vytautas. Jis sėdi mano kambaryje.

Tas mano kambarys buvo į sodelio pusę, turėjo du langus. Tarp tų langų buvo padėtas stalas ir aptiestas balta staltiese. Prie stalo galo ir sėdėjo Vytautas, pasilenkęs į stalą. Kai pravėriau duris, mačiau tik siluetą, nes už jo buvo langas. Jis atrodė tikrai tragiškai nelaimingas, kokio dar niekada nebuvau matęs. Jis išskėtė dešinės rankos pirštus ir taip "skambino" į stalą. Kažkas jį labai ir labai slėgė.

Jo plaukai dažnai nukrisdavo ant veido, ir jis savo pirštais imdavo ir nubraukdavo atgal. Ir dabar plaukai krito ir krito, jis braukė, bet savo gėlos nesumažino.

Jis kalbėjo, kad jis nenori trauktis iš tėviškės. Reikia čia likti, kas bus, tas bus. O aš grįžau prie senųjų kalbų, kad reikia pasitraukti. Čia karas, jis mūsų neglostys, bet ims ir sumals. Į Vokietiją iškeliavo juk daug pabėgėlių, ir jau net laiškus parašė. Mes ten neįsikursime, tik laikinai pabūsime, kol praeis karas. Jis klausėsi ir tylėjo. Ir paskui pasakė.

— Gerai, einu į namus, pasikinkau arkliuką ir dviese važiuojame. Palauk manęs.

Jis buvo kiek pragiedrėjęs, ne toks liūdnas. Jau jis padarė sprendimą, metė burtą, ir tai galėjo jį nuteikti į gerąją pusę. Jis išėjo kaip paprastai be kepurės, su palteliu, kurio apykaklė dažniausiai būdavo atversta į viršų. Išėjo per duris, į vieškelį, į Šarnelės kaimą. Ir šio iškilaus poeto daugiau nebemačiau. Ir pasiliko tas vaizdas, kad poetas pilnas nerimo ir didžiai nuliūdęs. Jį skaudžiai palietė apsisprendimas. Jis bijojo tos kelionės, bijojo netekti gimtinės ir senųjų sodo medžių, o dabar pasiryžo keliauti. Tas siluetinis vaizdas dar ir dabar tvyro akyse, rodos, ir dabar girdžiu, kaip jis pirštais barbena į stalą.

Nerimas didėja

Dabar reikia ir man ką nors pasiimti. Ką nors. Ir ką gali pasiimti, kad viskas taip brangu ir miela, o nieko pakelti nebegali.

Turėjau iš anksčiau suradęs dvi brangias relikvijas. Man jos buvo už visa brangiausios. Atsipioviau slenksčio mažą gabaliuką. Ant šio slenksčio prie durų į virtuvę sėdėjau daug kartų rytmečiais, pagautas savo vaikiškos nedalios, išsiilgęs mamos ar su katinu žaisdamas. Tai buvo mano pirmasis balnas, su kuriuo išjojau į pasaulį. Tegu ši skiedrelė keliauja su manim į svetimus tolimus kraštus ir tegu primena mano tėviškę.

(Bus daugiau)

NAUJIEJI ŽURNALAI

ALFONSAS NAKAS

8 - 9 PASAULIO LIETUVIS

Į 64 smulkoko raidyno puslapius sudėta daugiau kaip 150 temų. Dargi sklidinai prirašinėti abu vidiniai viršeliai. Straipsniai, reportažai, korespondencijos, pranešimai iš daugelio kraštų. Ir keliolika skaitytojų laiškų. Ir bene 74 nevienodos kokybės, visokių dydžių bei temų nuotraukos, taip pat iš įvairių kontinentų. Tikras pasaulio lietuvis!

"**Kodėl Pasaulio lietuvis apie mus nerašo?**", pats save redaktorius (Bronius Nainys) klausia nepasirašytame vedamajame. Tai atkirtis verksniams ir kaltintojams, PL redaktoriui išmetinėjantiems, būk jie, ar jų organizacijos ignoruojami. Primenama, kad jie patys kalti, nes savo veiklos aprašymų žurnalui nesiuntinėja. Griežtai atsiribojama ir nuo "kalkinių" rašeivų, savo "aplinkraščius" siuntinėjančių visiems laikraščiams.

Mindaugas Pleškys pateikia trumpą LKB Kronikos Nr. 62 santrauką. Tautiečiams, neprieinantiems prie JAV ir Kanados lietuvių spaudos, tai labai naudingas rašinys.

Nepaprastai įdomus Algimanto Gurecko straipsnis "**Kas šiandien yra likę iš Jaltos susitarimų**", su paaiškinimu, kad tai pranešimas, skaitytas LB-PLJS politinių studijų konferencijoj šį pavasarį. Atsiliepdamas į lenkų kėslus Jaltos susitarimams atšaukti, nes šie jiems, lenkams, nenaudingi, A. Gureckas išaiškina, kad Lietuvai Jaltoje nieko blogo nebuvo padaryta ir aplamai susitarimai daugeliu atžvilgių geri, užtat juos panaikinti nebūtų prasmės.

N. Prielaida (Šveicarijos LB pirmininkas?) rašo apie į afganų laisvės kovotojų rankas patekusį, dabar Šveicarijoj internuotą Raudonosios armijos karį Rimą Burbą ir kaip per Šveicarijos Raudonąjį kryžių bandoma jam padėti ("**Bendra kova/ Lietuva-Afganistanas**").

V. Arūno rašinys "**KGB Australijoje**" skaitosi, it fantastiškas detektyvinis romaniukas. Deja, čia keletas labai tikrų pavardžių, tikslių datų, tikrų Australijos miestų vardu. Raudonojo voro tinklas mezgamas ir tame tolimame, mažai apgyventame, bet strategiškai labai svarbiame kontinente.

Paties redaktoriaus Broniaus Nainio rasta laiko ir reportažui "**Jau praeity ir septintoji/ Tautinių šokių šventės Klevelande nuotrupos**". Parašyta blaiviai, bešališkai, taip, kaip eiliniam žiūrovui atrodė. Pabarami clevelandiečiai, be reikalo kaltiną čikagiškius už tariamą šventės ignoravimą. Lyg ir šio reportažo tęsiniu dedamas Aurelijos Balašaitienės trumpesnis rašinys "**Vakaras visiems**", kuriuo išgiriamas šokių šventės išvakarėse įvykęs susipažinimo vakaras.

Vienas ilgiausių šio PL numerio rašinių (užėmęs 3.5 pusl.) yra dail. Jono Rūtenio "**Dailininkas Viktoras Vizgirda ir jo menas**". Rašoma V. Vizgirdos 80 metų sukaktuvėms. Biografiniai duomenys, kritikų pasisakymai, paties solenizanto minčių apie meną citatos, straipsnio autoriaus nuomonė apie keturias V.V. kūrybos atošvaistes. Straipsnyje apstu gramatinių klaidų: peisažas (t.b. peizažas), atsiekimus (pasiekimus), atsiekimų (pasiekimų), deletantizmo (diletantizmo), eksprezionizmą (ekspresionizmą), Nepriklausomoje Lietuvoje (sakinio vidury; t.b. nepriklausomoje). Visos šios klaidos priskirtinos ne autoriui, o PL redakcijai. Su šio straipsnio autorium, o ta pačia proga ir daugeliu kitų autorių tenka tik pasigińčyti dėl "garbingo amžiaus". Šiame rašiny: "(...) sulaukė garbingo aštuoniasdešimt metų amžiaus". Kokiem galam čia tas "garbingas"? Ar kad ilgas? O kaipgi, jeigu sulaukęs tik 60 metų, tik 45, tik 30? ne amžius garbingas, o žmogus, jo darbai! Aleksandras Makedonietis, regis, nesulaukė nei dvidešimt penkerių, o jo garbės per tūkstančius metų pavydi "garbingų" senelių generolų minios.

Šiame (ir ne tik šiame) PL numery labai aktyvūs Australijos lietuviai. Ši kartą, be jau minėto V. Arūno dar įvairiomis temomis rašo Bronė Mockūnienė, A. Mauragis, Isolda Poželaitė-Davis. Pastaroji, tarp kitko, jau šeštuoju tęsiniu pasakoja apie kelionę po Šiaurės Ameriką, kai čia, II PLD proga, viešėjo 1983-jų vasarą. Jos kelionių įspūdžiai nepaprastai įdomūs. Ją skaitydamas vėl atrandi Ameriką, kurioje trisdešimt penkerius metus gyveni, bet kurios beveik nepažįsti . . .

Paminėjau tik tai, kas mano dėmesį rugpjūčio-rugsėjo PASAULIO LIETUVY labiausiai patraukė. Visko, ką Bronius Nainys, su talkininku Romu Kasparu čia sulaseę, neišvardysi. Gyvenantiems Šiaurės Amerikoje ne viskas ir svarbu, nes spaudos čia turime net perdaug. Kas kita užjūrių bei P. Amerikos lietuviams. Čia jiems tikras lietuviškos informacijos aruodas.

MIRĖ SOLISTAS BERNARDAS PRAPUOLENIS

Chicagoje lapkričio 17, šeštadienį, atvykęs į koncertą, kur jis turėjo dainuoti, širdies priepuolio ištiktas, mirė solistas Bernardas Prapuolenis. Prieš išeidamas į sceną dainuoti, jis nuėjo į kitą kambarį pašildyti savo balso stygų. Nesulaukę jo pasirodymo scenoje, rengėjai nuėjo į jo kambarį ir ten rado jau mirusį.

Velionis turėjo gražų baritono balsą, dainavo lietuvių operoje, koncertavo, daug yra koncertavęs drauge su soliste Nerija Linkevičiūtė. Jie abu lankėsi ir Kultūros Židinyje. Velionis buvo 45 metų amžiaus.

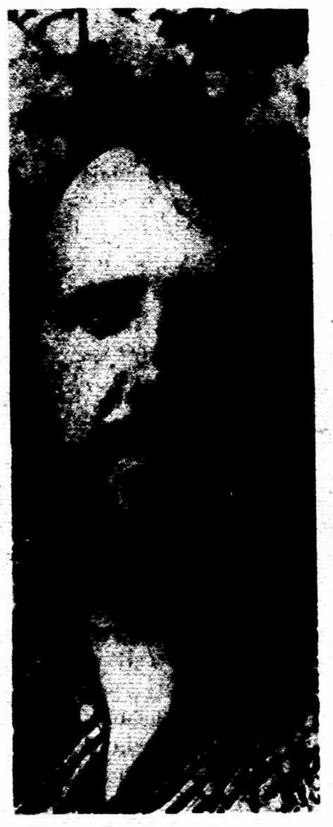

Bernardas Prapuolenis

Spalio LAIŠKAI LIETUVIAMS

Pradedama ilgu, gerai paruoštu ses. Onos Mikailaitės straipsniu "**Pašaukimai ir pašauktieji**". Kaip antraštė aiškiai byloja, kalbama apie pašaukimus į dvasininkų (kunigų bei vienuolių) luomą. Kalbama konkrečiai ir pesimistiškai, kur liečiami Vakarų apskritai, o ypač šio krašto pašaukimų reikalai. Tai rodo autorės teikiamos statistikos. Apgailima, kad išeivijos lietuviai praeity apie pašaukimus beveik nieko nekalbėdavo. Duodama keletas pasiūlymų, kaip pašaukimus sužadinti.

Du puslapiai skirti poezijai. Viename du A.P. Bagdono religiniai eilėraščiai ir Klemenso Jūros "Kaskata" (t.b. "Kaskada"), o kitame, jau beveik žurnalo gale, keturi eilėraščiai iš Lietuvos. A.P. Bagdono eilėraščiai, atrodo, nukalti per jėgą. Štai pirmojo paskutinė eilutė: "O Viešpats nyksta debesų iže." Nyksta? Bent jau būtų dingsta. Su antruoju eilėraščiu dar blogiau. Paskaitykime pirmąjį posmelį: "Žalios pievos, melsvi dangūs / Ir laukų platybės, / Pakelėj prigludęs saugo : Senas kryžius - rymo". Rymo nukėlimas į paskutinės eilutės galą tik dėl ritmo verčia šypsotis. Tai kažkas panašaus į "Stovi namas stogo be". Skaitome ketvirto posmelio pirmąsias dvi eilutes: "Gailiai rauda medžio Kristus, / Skausmuose pasruvęs, / (....(" Ajajai! Kelintos klasės gimnazisto čia žodžiai? Deja, visas eilėraštis "Žemaitijos kryžius" daro gėdą ir poetui, ir LL redaktoriams. Eilėraščiai iš Lietuvos skambūs, tiesiog prašosi dainuojami, jeigu kas jiems muziką sukurtų.

Juozo Prunskio "**Du didieji keliai**" įtaigoja ne tik mirties akivaizdoj, bet ir per visą gyvenimą nenukrypti nuo dviejų "kelių": puoselėti meilę Dievui ir meilę artimui.

V. Bagdanavičiaus "**Įgyvendinkime savo gerumą**" skatina geriems, naudingiems darbams. Primena, kad kelias į tobulumą eina ne tik per maldą, bet ir per gerus darbus. Kalbėdamas apie maldas, pataria mažiau iš Dievo prašyti, o daugiau prisiminti, ką gera atlikus bei daryti pažadus rytdienos geriems darbams.

Įdomus ir naudingas dr. Juozo Kriaučiūno straipsnis "**Persivalgyti nesveika ir nekrikščioniška**". Neginčyjamu gydytojo autoritetu autorius nurodo tukimo priežastis ir jas pasmerkia. Esą, perdaug maisto naudojantieji ne tik kenkia savo kūnui, bet ir nusižengia net keliems Bažnyčios įsakymams.

"Šeimos" skyrių užpildo Vytauto Kasniūno dinamiško reportažo gabalas "**Vėžys, širdis, meilė, gydytojas, ligoninė ir . . . antroji vienatvė**". Tai esama ketvirto tęsinio, baigiamo paaiškinimu "bus daugiau". Čia kalbama apie ligonių lankymą, jiems nešamas dovanėles (gėles, maistą), jiems kenkimą, neapgalvotais plepalais apie ligą.

"Jaunimo" skyriuje du rašiniai: LL jaunimo konkurse premijuotasis Aleksandros Gražytės "**Kas man tikėjime yra maloniausia ir kas sunkiausia**" bei Danutės Račiūnės "**Mergaitėms neapsimoka siekti profesijų . . .**" Pirmajame sklandžiai savo mintis dėsto gera lietuvaitė ir gera katalikė, veikiausia tikėdamasi premijos (ir neapsivildama). Antrajame gaižiai prabyla išlaisvintų moterų atstovė, kuri būtų laiminga vyrų galvas pakišus po gilijotina . . . Juk nesuklydau, Danute Račiūne, skaitydamas jūsų eilutėse ir tarp eilučių? Yra tame pačiame skyriuje dar Aurio Jarašiūno ir Tauro Radvenio pasisakymai, kodėl jaunimas neskaito lietuviškos spaudos. Neskaito, nes nesupranta, Nesupranta, nes **nebemoka** lietuvių kalbos. Tai teisingi ir klaikūs prisipažinimai. Pasiteisinimai, kad mūsų spauda neįdomi, neverti sudilusio cento. Kalbą mokantieji kiekviename laikraštyje ir žurnale ras po vieną kitą įdomesnį, skaitytiną rašinį, nesvarbu kokio amžiaus jie bebūtų.

"Knygų" skiltyje Nijolė Jankutė recenzuoja neseniai išleistą Bernardo Brazdžionio - Vytės Nemunėlio pezijos mažiesiems rinktinę "Mažųjų dienos". Daugiau kaip penkis puslapius užima Gedimino Vakario vedamas skyrius "Tėvynėje", šį kartą paliesdamas 15 iš Lietuvos spaudos bei kitų šaltinių parūpintų temų. "Kalbos" skilty Juozas Vaišnys, SJ, atkakliai ir kantriai galynėjasi su mūsų daromomis kalbos klaidomis. "Šypsuliai" pakrauti tuzinu humoro gabalėlių. Paskutiniai du puslapiai glaudžia J.Pr. sulasytų tris tuzinus trumpų žinelyčių iš viso pasaulio krikščionių gyvenimo.

Viršelis papuoštas Rasos Krokytės kryžiaus piešiniu. Žurnalo viduje randame keletą meniškų Algirdo Grigaičio nuotraukų.

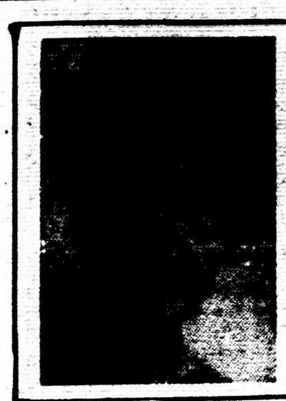

ATSAKYMAI TEISINIAIS KLAUSIMAIS

Adv. dr. M. Švelkauskienė sutiko šiame laikraštyje duoti paaiškinimų ir patarimų teisiniais klausimais Darbininko skaitytojam. Klausimai siųstini jos adresu: Dr. M. L. Švelkauskas — Attorney-at-Law, Boston Five Bank Bldg., 1995 Centre St., Boston, MA 02132

PO NUOTYKIO ALUDĖJE

KLAUSIMAS

Šių metų rugpjūčio mėnesį mus ištiko toks dalykas: mūsų 19 metų sūnus užėjo į aludę išgerti alaus. Stovėjo prie baro ir kalbėjosi su tarnautoju. Tuo metu du jam visai nepažįstami vyrai balsiai šnekučiavosi ir vienas kitam pradėjo grūmoti kumščiais. Norėdamas išvengti didesnio skandalo, sūnus atsisuko į juos ir jiems pasakė, kad nusiramintų.

Vos spėjo tuos žodžius ištarti, kai vienas iš jų, didelis stiprus vyras, jam sudavė į veidą. Pradėjo kraujuoti nosis ir tuoj pajuto didelį skausmą žandikaulyje. Kažkas pašaukė policiją. Tuos du vyrus policininkas nusivedė į nuovadą. Sūnų nuvežė į ligoninę ir pasakė jam, kad, kai jis pasitaisys, jis ateitų pas juos ir jiem pasakytų kaip viskas įvyko.

Ligoninėj sūnui buvo pasakyta, kad niekas nebuvo sulaužyta. Jie paėmė visokių nuotraukų ir nieko rodos, blogo nerado. Po poros dienų grįžo į mokyklą (college). Į policiją jis taip ir nenuėjo. Motina sako, tokie žmonės dar gali tau vėliau keršyti. Su tokiais žmonėmis geriau neprasidėti. Girdėjau iš kitų, kad tiem vyram gręsia teismas. Kol kas teismo dar nebuvo.

Visa bėda, kad dabar, tiek laiko praėjus, sūnui pradėjo visi dantys skaudėti. Dantų gydytojas sako, kad tai galėtų būti to nelaimingo atsitikimo pasėka. Sako, žandikaulis nukentėjo; gal reikės dalį dantų ištraukti. Tokia nelaimė ir be sūnaus kaltės. Ar galėtume patraukti tą žmogų, kuris sumušė sūnų, atsakomybėn? Man kažkas pasakė, kad tas vyras turi savo nuosavą biznį. Kiti mums sako, kad teismas galės tą vyrą nubausti kalėjimu arba pinigine pabauda, bet kad sūnus iš tos pabaudos nieko negaus. Prašau mums patarti, kas reikėtų padaryti, kad tokiem žmonėm jų pikti darbai nepraeitų už nieką.

ATSAKYMAS

Faktas, kad žmogus būna **kriminaliniu** būdu nubaustas, kalėjimu arba pabauda, arba ir vienu ir kitu, nereiškia, kad jis išvengs civilinės atsakomybės. Kaip tik atvirkščiai. Ta aplinkybė padės civiliniam ieškovui (plaintiff), jo **civilinėj** byloj.

Iš paduodamų žinių man atrodo, kad Tamstų sūnus turi gero pagrindo civiliniam ieškiniui iškelti, už vadinamą "assault and battery". Nuostoliam (damages) gauti, reikės **įrodyti,** kad sūnaus dantų problemos ir turimos išlaidos yra tiesioginė (Direct) pasėka įvykusio sumušimo. Atseit, kad yra tiesioginis **saryšis** tarp veido užgavimo ir dantų skausmo, bei su tuo skausmu susijusiomis komplikacijomis.

Sakote, kad dantų gydytojas yra tos nuomonės, kad dantų problemos **galėtų** būti to nelaimingo atsitikimo pasėka. **To neužtenka.** Toks pasakymas, sakys atsakovas (defendant), yra vien spėliojimas. Teisiškai tai vadinasi "conjecture". Tamstų dantų gydytojas arba kitas dantų gydymo specialistas turės liudyti, kad Tamstų sūnaus dantų problemos "**tikriausiai**" (in all probability arba with reasonable medical certainty) yra užgavimo pasėka.

Jei specialistas atsisako taip liudyti, jei jis nėra tikras, kad taip yra — tada patariu neišmesti pinigų laukan, samdant advokatą ir bylinėjantis.

Iš kitos pusės, jei Tamstų dantų gydytojas yra tos nuomonės, kad sūnaus problemos **tikriausiai** yra užgavimo pasėka, — **ir taip liudys teisme,** — teismas gali su **juo** sutikti (nors ir atsakovas žinoma, atsives savo specialistą, kuris liudys priešingai). Tokiu atveju teismas priteis Tamstų sūnui ne tik už turėtas išlaidas, bet ir už jo "kentėjimą" (pain and suffering) ir kitus turėtus nemalonumus.

DEŠIMTASIS AMERIKOS LIETUVIŲ KONGRESAS

1984 spalio 27 - 28 Amerikos Lietuvių Tarybos X kongresas Chicagoje praėjo sėkmingai. Jam vadovavo Pov. Dargis su talkininkais.

Po dr. K. Šidlausko atidarymo kalbos ir kun. A. Stašio invokacijos prasidėjo kongreso eiga.

Kongresą sveikino žodžiu ir raštu eilė žymių asmenų ir veikėjų savo ar organizacijų vardu. Sveikinimų buvo apie 200 ir jie, kaip ir kongreso aprašymas, tikimasi, bus atskiru leidiniu atžymėtas.

Pranešimus darė dr. K. Šidlauskas, J. Laučka, adv. P. Žumbakis, St. Lozoraitis, jr. ir po jų buvo diskusijos.

Vakare buvo banketas. Dr. J. Valaitis vadovavo banketui, kurio metu buvo prisiminti ir pagerbti pasižymėję Alto veikėjai ir visuomenininkai, kaip L. Šimutis, dr. P. Grigaitis, M. Vaidila, A. Olis, E. Devenienė, J. Laučka, inž. A. Rudis, Pov. Dargis ir kiti.

Perskaityta prez. Reagano sveikinimas kongresui.

Kalbėjo kapitonas James Nalepa, Grenados išlaisvinimo dalyvis. Nusakė, kaip buvo įvykdytas išlaisvinimas ir kokia daugybė buvo rasta ginklų. Jais galima buvo apginkluoti visą diviziją, nors pati Grenada teturėjo tik 600 kareivių.

Buvo supažindinta su naująja Alto vadovybe.

Banketo metu meninę programą atliko sol. Praurimė Ragienė ir muz. Monigirdas Motiekaitis.

Antrą dieną išklausyta dr. K. Bobelio paskaita politine tema. A. Šilas, jaunosios kartos atstovas, kalbėjo apie jaunimą ir jo problemas. Eilė asmenų iškėlė sumanymų ir pasiūlymų Alto veiklai sustiprinti.

Naujasis Alto pirm. T. Blinstrubas padėkojo prezidiumui, dalyviam, kurių buvo per 300, net ir iš tolimesnių vietovių atvykusių, už talką kongreso rengėjam, dail. Jonui Tričiui už kongresui sukurtą emblemą, banketo metu atlikusiem meninkam programą ir aukas. Kongresą uždaryti paprašė Vliko pirmininką dr. K. Bobelį.

Kongresas baigtas Lietuvos himnu.

RENKAMA ŽURNALISTŲ SĄJUNGOS VADOVYBĖ

Lietuvių Žurnalistų Sąjunga, apjungianti spaudos ir radijo programų darbuotojus, renka naują L.Ž. S-gos centro valdybą.

Baigiant 4 metų kadenciją centro valdyba sudarė rinkiminę komisiją: Juozas Toliušis — pirmininkas, Juozas Šlajus — sekretorius ir Vincas Urbonas. Bus renkama centro valdyba, kontrolės komisija ir garbės teismas.

Lapkričio mėnesio viduryje išsiuntinėta Sąjungos nariams JAV, Kanadoje ir P. Amerikoje, Anglijoje, Vokietijoje, Šveicarijoje, Italijoje ir Australijoje balsavimo lapai, kuriuos reikia grąžinti iki š.m. gruodžio 15.

Dėl įvairių priežasčių Sąjungos nariai negavę balsavimo lapų prašomi pranešti Juozui Šlajui, 4004 So. Talman Ave., Chicago, IL 60632 U.S.A.

Visi L.Ž. Sąjungos nariai raginami balsuoti ir tuo parodyti, kad rūpi savos spaudos reikalai.

DAUŽVARDŽIO FONDO PREMIJOS JAUNIMUI

Lietuvos Žurnalistų Sąjunga prieš keletą metų įkūrė Daužvardžio Fondą, iš kurio skiriamos premijos jauniesiems spaudos bendradarbiams.

Fondo tikslas paskatinti labiau domėtis lietuviška spauda — žurnalizmu ir esant reikalui net užimti retėjančias spaudos darbuotojų eiles.

Jau yra iki šiol išdalinta kelios dešimtys tokių premijų.

Baigiant kadenciją Liet. Žurnalistų Sąjungos centro valdyba kreipėsi į mūsų laikraščių ir žurnalų redakcijas, prašydama pasiūlyti kandidatus premijom. Iki dabar pasiūlyta 21 kandidatas. Bus paskirta premijos pinigais ir knygomis.

Premijų įteikimo šventė įvyks Chicagoje, š.m. gruodžio 9, sekmadienį, 3 val. popiet Jaunimo Centro kavinėje. Gen. konsulė Juzė Daužvardienė įteiks premijas. Bus įdomi žurnalistinė programa.

Kviečiami ne tik spaudos darbuotojai, bet ir plačioji visuomenė, kuriai rūpi mūsų spaudos išlaikymas.

BALTIMORE, MD.

Peabody konservatorijos operos teatras gruodžio 1 ir 2 stato G. Verdžio "Falstafą". Sekmadienį, gruodžio 2, 8 val. vak. Nanetos vaidmenį atliks Peabody konservatorijos aspirantė Rūta Pakštaitė. Baltimorės ir apylinkių lietuviai kviečiami atsilankyti. Bilietų kaina — 10 dol. Spektaklis vyks Miriam A. Friedberg koncertų salėje, 21 East Mt. Vernon Place. Kasos telefono numeris: 301 659-8124.

STIPENDIJOS KATALIKAM STUDENTAM

Yra galimybė katalikams studentams gauti mokslapinigius-stipendijas iš Great Potentials Resource Center.

Centras yra remiamas privačių ir bažnytinių grupių, įvairių bendrovių ir paskirų profesijų asmenų.

Centras skiria dideles sumas studentams, bet dalis lieka kiekvienais metais neišnaudota.

Mokslo siekiantiems bei finansiškai nepajėgiems, studentams norima pagelbėti. Tai liečia visus studentus ir aukštesnias mokyklas (high school) baigiančiuosius.

Informacijų tuo reikalu galima gauti rašant: Great Potentials Resource Center, 2529 North Richmond St., Chicago, IL 60647.

LIETUVIŲ FONDO KONCERTAS IR BALIUS KULTŪROS ŽIDINY

Anksčiau New Yorke buvo vykdomi dideli Lietuvių Fondo vajai, buvo rengiami baliai Waldorf Astoria viešbutyje. Kai buvo pirmas milijonas sukauptas, tie renginiai aptilo. Dabar, kai Lietuvių Fondas baigia trečią milijoną, New Yorkas vėl sujudo. Tą sąjūdį konkrečiai sukėlė Lilė Milukienė, kuri sudarė komitetą, pasikviesdama gerus talkininkus. Taip ir surengė Fondo vajų ir šį rudens koncertą-balių.

Vajaus proga išsiuntinėta daug laiškų lietuviam, prašant aukų. Tegu visi atsiliepia gavę tą kvietimą paaukoti. Dalis jau savo auką atsiuntė, o daugumos dar laukiama.

Ta vajaus proga buvo surengtas ir šis balius-koncertas, įvykęs lapkričio 10 Kultūros Židiny.

Gražiai dekoruota salė

Vajaus komiteto pirmininkė pasitelkė Ramutę Česnavičienę, ir ji skoningai dekoravo salę, panaudodama net tekstilines medžiagas. Ji padarė kelioliką žalių kvadratų, kuriuos papuošė dekoratyviais tulpių žiedais ir kitais geometriniais ornamentais. Kvadratus pakabino įstrižai, kad nebūtų taip nuobodu ir kad salės sienose atsirastų daugiau dinamikos. Spalvos oranžinės, raudonos, šviesiai melsvos. Gražiai suderinta ir dar švariau atlikta. Šios dekoratyvios plokštys tarnaus ilgą laiką ir gražiai papuoš salę.

Dainuoja Harmonija

Vajaus komiteto pirmininkė pradėjo trumpu žodeliu, kas tas Fondas, kodėl rengiamas šis koncertas ir balius. Ji ir pakvietė Harmonijos vienetą atlikti to vakaro programą.

Harmonija dabar pasidarė kvintetas, į New Yorką grįžo Rasa Bobelytė-Brittain, anksčiau Harmonijoje dainavusi, ir dabar į ją įsijungė. Dabar Harmonijoje dainuoja: Asta Butkutė, Rasa Bobelytė-Brittain, Birutė Malinauskienė, Petras Tutinas ir vadovas Viktoras Ralys.

Išėję į sceną, visi penki ir pradėjo be jokių pristatymų. Jie sudainavo: Prie gintaro jūros... Visam jų koncertui akomponavo Frances Kawaliauskis, jauna ir maloni pianistė.

Toliau jie sudainavo: Tai buvo vasaros rytas, vyrų duetas sudainavo Gimtinės dangus, muzika Makačino.

Toliau kvintetas atliko: Rausvuose rytuose teka saulelė, Lietuvos laukai — Čerienės.

Kai Harmonija išėjo atsikvėpti, vajaus komiteto pirmininkė Lilė Milukienė vėl pasirodė scenoje, pasveikino susirinkusius, prisiminė rėmėjus, pasidžiaugė čia esančiais svečiais ir pristatė publikai vyskupą P. Baltakį, OFM, Liet. gen. konsulas A. Simutis negalėjo dalyvauti, nes buvo apsirgęs. Jis atsiuntė iš namų sveikinimo laišką. Toliau pristatė LB apygardos pirm. A. Vakselį, Brooklyno pranciškonų vienuolyno viršininką Tėv. Leonardą Andriekų, dr. Juozą Kazicką su ponia — jis buvo kadaise bent kelių vajų pirmininku ir yra uolus Lietuvių Fondo remėjas dabar. Pristatė dar ir kun. J. Pakalniškį.

Į šį balių ir koncertą negalėjo atvykti vadovybės žmonės. Jie atsiuntė savo atstovę Mildą Lenkauskienę.

M. Lenkauskienės žodis

Pradžioje viešnia pasveikino Lietuvių Fondo valdybos ir tarybos vardu. Nusakė, kam įsteigtas fondas. Tai pastovi institucija lietuviškai kultūrai ugdyti. Jau dabar yra arti trijų milijonų kapitalo. Suminėjo, kiek Fondas jau yra paskyręs švietimo ir kitiem įvairiem reikalam. Pasidžiaugė darbo entuziazmu ir kreipėsi į jaunuosius, jau čia baigusius mokslus ir gerai įsikūrusius, įsijungti į Lietuvių Fondą, kad būtų kuo greičiau surinkti 5 milijonai dol.

(nukelta į 8 psl.)

Iš k. operos solistas Algis Grigas, operos solistė Dana Stankaitytė ir muzikas Arvydas Vasaitis. Nuotr. V.A. Račkausko

NAUJA PLOKŠTELĖ

Chicagoje lapkričio 3 įvyko "Ar Atminsi" plokštelės sutiktuvės. Šį puikų įrašą padarė iškilioji operos sol. Dana Stankaitytė, fortepijonu palydint muz. Alvydui Vasaičiui.

Gausiai susirinkusius muzikos ir meno gerbėjus plokštelės leidėjų vardu (A.G. Records Co) pasveikino operos sol. Algis Grigas. Toliau labai įdomiai kalbėjo prof. dr. Leonardas Šimutis. Angliškai sveikino De Paul Universiteto, muzikos fakulteto prof. Norma Williams. Trumpu žodžiu sveikino gerai žinomas pianistas-dirigentas Alvydas Vasaitis. Gauta daugybė sveikinimų iš Amerikos, Kanados, Australijos ir Lietuvos. Danutė Stankaitytė padėkojo plokštelės leidėjam ir visiem, atsilankiusiem į šią puotą.

Kulinarijos daktarė Dana Kurauskienė visus pavaišino skania kava ir puikiais tortais, bei kitais skanėstais. Dalyviai įsigijo 114 plokštelių. "Ar Atminsi" plokštelė jau pasiekė vietinius platintojus lietuvių kolonijose. Plokštelės kaina $10.00.

P.S. Gaunama ir Darbininko spaudos kioske.

I.J.

PERKŪNAS IR TRYPTINIS KULTŪROS ŽIDINYJE

Ne viena lietuviška kolonija džiaugiasi savo įvairiais meno vienetais: chorais, tautinių šokių ansambliais ar kitokiais meno vienetais bei pavieniais menininkais. Nesidžiaugia tik tie, kurie jų neturi.

Mūsų Kultūros Židinyje viešėjo iš įvairių kolonijų atvykę įvairūs menininkai bei meno vienetai. Čia ir šoko, dainavo, vaidino. Visais jais mes džiaugėmės, nes jie buvo mūsų lietuviški menininkai, kurie čia viešėdami suvedė mus visus į draugę ne tik pasidžiaugti vienokiu ar kitokiu menu, bet draugе ir pabendrauti su jais bei tarpusavy.

Gruodžio 8 bus bene pats patraukliausias viso šio sezono koncertas, nes jame programą atliks mūsų vietinės meno jėgos: vyrų choras Perkūnas ir tautinių šokių ansamblis Tryptinis. Tai bus ne eilinis pasirodymas, nes tai bus mūsų pačių, dviejų New Yorko iškiliausių meninių vienetų koncertas.

Mes visi esame ne kartą juos matę atliekant įvairias programas čia New Yorke. Esame girdėję apie jų sėkmingas išvykas į kitus miestus, ir mes abu šiuos meno vienetus gerai pažįstame. Jie visada prisideda prie mūsų įvairių švenčių minėjimų. Jie niekada neatsisako sakydami, kad minėjimų metu jiem reikia valandomis laukti išėjimo į sceną. Jie nedejuoja tada, kad jiem per sunku ar jie neturi laiko. Jie žino, kad yra taip pat dalis mūsų lietuviško New Yorko.

Tryptiniui jau daugelį metų nepailsdama ir tikrai su dideliu nuoširdumu ir pasišventimu vadovauja **Jadvyga Matulaitienė.** Ne kiekviena kolonija turi taip patyrusią ir taip pasišventusią mokytoją. Tuo mes čia visi tegalime tik pasidžiaugti ir pasididžiuoti. Per trumpą laiką iš niekada nešokusių jaunuolių ji padaro grakščius šokėjus. O tai padaryti reikia mokslo, patyrimo ir visų daugiausia — talento. O visa tai turi J. Matulaitienė. Visi tikrai esame girdėję apie Tryptinio pereitos vasaros išvyką į Tautinių Šokių šventę Clevelande. Tryptinis dalyvavo ir visose kitose Tautinių Šokių šventėse. Nors šokių dalyviai keitėsi, tačiau Tryptinis

(nukelta į 8 psl.)

LIETUVOS VYČIŲ VEIKLOJE

LIETUVOS VYČIŲ SUVAŽIAVIMAS PHILADELPHIJOJ

Vidurinio Atlanto apskrities Lietuvos vyčiai pereitais metais nutarė, kad, pagerbiant šv. Kazimierą, visi 1984 metų suvažiavimai bus Šv. Kazimiero vardo lietuvių parapijose. Kovo mėn. suvažiavimas vyko Šv. Kazimiero parapijoj Pittstone, Pa., birželio mėn. — Šv. Kazimiero parapijoj, Patersone, N.J., o spalio mėn. — Šv. Kazimiero parapijoj, Philadelphijoj, Pa.

Suvažiavimas prasidėjo mišiomis. 1 val. popiet Larry Janonis, apskrities pirmininkas, malda atidarė suvažiavimą. Dalyvavo apie 150 delegatų ir svečių.

Adelė Dauzickas, apygardos narystės sekretorė, buvo paskelbusi naujų narių vajų. Daugiausia narių įrašė 110 kuopos Maspethe pirmininkas Jonas Adomėnas.

Marytė Lepera, 3 kuopos Philadelphijoj narė, parašė ir režisavo vaidinimą "Lietuvos vyčių susirinkimas laisvoje Lietuvoje 2006 metais". Visi aktoriai kalbėjo lietuviškai. Tikrai buvo malonu išgirsti vyčius, besistengiančius kalbėti tik lietuviškai. Bravo, Maryte!

Spalio suvažiavime renkama nauja valdyba. Perrinktas ilgametis pirmininkas Larry Janonis ir beveik visa valdyba. Išklausyti dalyvaujančių kuopų metinės veiklos pranešimai ir priimtos rezoliucijos.

Delegatai Marytė Lepera ir Juozas Boley-Bulevičius pranešė apie Lietuvos vyčių seimą Chicagoj. Marytė savo kalbą paįvairino vaizdais ekrane.

Reikia pasidžiaugti, kad vyčių suvažiavimai pracina su dideliu punktualumu. Vyčiai, atkeliavę iš tolimesnių vietovių, gali laiku sėsti į autobusus ilgai kelionei namo. Tačiau lieka laiko ir padraugavimui. Vyčiai yra žinomi savo vaišingumu, ir Philadelphia čia gražiai pasireiškė.

DVYLIKTOS KUOPOS 70 METŲ SUKAKTIS

Lietuvos vyčių 12 kuopa Manhattane, N.Y., šiemet švenčia savo veiklos 70 metų sukaktį. Per tą laiką veikla kartais sumažėdavo, bet niekada nesustodavo.

1914 birželio mėn. Aušros Vartų parapijos salėje buvo sušauktas steigiamasis susirinkimas. Organizatorius buvo Jonas Navickas, kuris vėliau tapo Tėvų marijonų provincijolas. Per pirmą susirinkimą į organizaciją įstojo 20 narių.

Pačioje pradžioje buvo stengiamasi išlaikyti lietuvių kalbą. Buvo steigiami lietuvių kalbos kursai, dainavimo būreliai ir ruošiami vaidinimai.

Pirmaisiais kuopos veiklos metais sportas buvo svarbi veiklos dalis. Dominavo lengvoji atletika, krepšinis bei ping-pong. Tarp kitų pramogų buvo gegužinės, ekskursijos į teatrus ir šokiai.

Nuo pat egzistavimo pradžios kuopa yra veikli Vidurinio Atlanto apskrities narė. Pati ruošia apskrities suvažiavimus ir dalyvauja kitur. Kuopos nariai dažnai renkami į apskrities valdybą. Kuopa 1934 ir 1951 priėmė Lietuvos vyčių visuotinius seimus.

Nors per tuos 70 metų kuopos narių veidai keitėsi, bet tikslas liko tas pats — tarnauti Dievui ir Tėvynei. Kuopa šiuo metu turi apie 80 narių, bet veikloje neatsilieka nuo tų kuopų, kurios turi 300 ar daugiau narių. Kiekvieno mėnesio pirmą sekmadienį vyčiai dalyvauja sumoje. Po to vyksta susirinkimas ir vaišės. Vaišių išlaidom padengti surengiamos loterijos, kurios tarp narių yra labai populiarios.

Per didesnes šventes (Vasario 16, šv. Kazimiero, Tautos šventėj) specialus komitetas suruošia programą. Kviečiami prelegentai, deklamatoriai bei muzikai. Kuopa savo narių eilėse turi gabių narių, kaip pav., pianistė Aldoną Kepalaitę, dailininkę Vidą Krištolaitytę, aktorių Juozą Boley-Bulevičių, kurie niekada neatsisako prisidėti prie minėjimų programų atlikimo.

Šiuo metu kuopai pirmininkauja Petras Zupko, o dvasios vadas yra kun. Vytautas Palubinskas. Spalio 28 kuopa surengė 70 gimtadienio minėjimą. Prelegentas dr. Jokūbas Stukas, organizacijos garbės narys ir centro valdybos narys, gražiai išreiškė kuopos ateities tikslą: "Tegu ši vienintelė lietuviška salelė didelėje Manhattano saloje dar ilgai dirba Dievui ir Tėvynei!"

Dalia Bulvičiūtė
12 kuopos narė

LIETUVIŠKŲ LIAUDIES PASAKŲ PLOKŠTELĖ

Montrealio lietuvių kultūriniai veikėjai pateikė pasaulio lietuviškajai visuomenei vėl vieną malonią staigmeną. Jie bene pirmieji išleido ypatingo žanro plokštelę — "PASAKOS".

Plokštelės turinys sudarytas iš grynai lietuviškų liaudies pasakų. Tai nuopelnas Montrealio energingosios veikėjos, lituanistės, "Nepriklausomos Lietuvos" redaktorės — Birutės Vaitkūnaitės-Nagienės.

Tai darbas, kurį supras bei įvertins kiekvienas šios plokštelės klausytojas, didelis ar mažas. Stebėtina, jog Birutė Vaitkūnaitė-Nagienė ne tik visas pasakas parinko, bet dargi pati gerą dalį jų įkalbėjo, režisavo kitus atlikėjus ir daliį garsų efektų atliko. Tai dar vienas nemenkas kultūrinis atsiekimas, tausojant bei propaguojant lietuvių liaudies folklorą-tautosaką.

Pasakos — tai bene vienas iš pirminių kiekvieno mažylio psichologinių formuotojų, ko šiais laikais labai ir labai pasigendama. Jos nukels kiekvieną jaunutę vaizduotę į Lietuvos liaudies fantazijos rūmus, vedžios jnos po Lietuvos miškus, laukus, upes, ežerus, Baltijos jūrą.

Ši pasakų plokštelė bus tikrai mielas ir laukiamas svečias kiekvienoj lietuviškoj pastogėj, ar vaikų daržely. Pagaliau, jinai gana įdomi ir kiekvienam lietuviškojo folkloro mėgėjui.

Baigiant būtina pagarbiai paminėti visą būrelį Montrealio lietuvių jaunimo, parodžiusio daug talento bei entuziazmo šia plokštelę įrašant, ar gaminant.

Šios plokštelės iniciatorius, muzikinės dalies aranžuotojas, vyriausias jos produktorius ir leidėjas, yra pagarsėjęs kalėdinės plokštelės (1982) leidėjas Vilnius Records of Canada — muzikas Aleksandras Stankevičius.

D.N. Baltrukonis

P.S. Plokštelė "Pasakos" gaunama ir Darbininko administracijoje. Kaina su persiuntimu 11 dol.

IŠ RELIGINĖS ŠALPOS— LIETUVIŲ INFORMACIJOS CENTRO GYVENIMO

Sutuoktuvių proga jaunavedžiai Kęstutis Petraitis ir Judita Rukštelytė iš Clevelando prisiminė ir parėmė Lietuvių Katalikų Religinės Šalpos darbus 50 dol. auka.

Šv. Kazimiero parapija, Los Angeles, Calif., viena iš stipriausių Lietuvių Katalikų Religinės Šalpos rėmėjų, ir šiais metais pravedė sėkmingą rinkliavą Lietuvių Katalikų Religinei Šalpai. Klebonas kun. dr. Algirdas Olšauskas įteikė Religinei Šalpai stambią parapinę auką 10,010 dol. sumoje.

Lietuvių informacijos Centro vedėja Gintė Damušytė pasirodė kun. Petro Stravinsko vedamoj televizijos programoj, kurioj ji kalbėjo apie religinį persekiojimą Lietuvoj, bei kritiškai dalinosi įspūdžiais iš kelionės į Sovietų Sąjungą su Nacionaline Bažnyčių Tarybos taikos delegacija. Katalikų Lygos pusvalandinė programa, užvardinta "In Defense of Faith and Freedom", yra rodoma kas antradienį, 6 v.v. per "Group W. Manhattan Cable". G. Damušytės pokalbis buvo rodomas lapkričio 13. Praeitą liepos mėnesį, G. Damušytė buvo nuskraidinta į Los Angeles pasirodyti Santa Fe Communications kabelio televizijos programoje "Heart of the Nation". Pokalbio tema: dabartinė Lietuvos Katalikų Bažnyčios būklė.

Kun. Michael Bourdeaux, Kestono kolegijos steigėjas bei šių metų Templeton religinės premijos laureatas, tarnybiniais reikalais atvyksta į Šiaurės Ameriką. Jis viešės New Yorke nuo lapkričio 27 iki 29 pas lietuvius pranciškonus. Tomis dienomis svečias iš Londono, Anglijos, Lietuvių Katalikų Religinės Šalpos globoj susitikinės su spauda bei žmogaus teisių organizacijomis prieš išvykdamas į Washingtoną. Lapkričio 28, trečiadienio vakarą, kun. Bourdeaux duos paskaitą apie Bažnyčios padėti Sovietų Sąjungoj Šv. Vladimiro pravoslavų seminarijoj New Yorko priemiesty.

IŠ VISUR

— **Kun. dr. Jurgis Šarauskas** paskirtas lietuvių sielovados direktoriumi Chicagos arkivyskupijoje. Kun. J. Šarkauskas pasilieka ankstyvesnėse kurijos planavimo ir Šv. Antano parapijos administravimo pareigose.

— **Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos** septinto lietuviško tomo sutiktuvės Chicagos Jaunimo Centro didžiojoj salėj įvyks lapkričio 25.

— **Muz. Stasys Gailevičius** lapkričio 28 švenčia 80 metų amžiaus sukaktį. Jo pagerbimas įvyko spalio 28 Anapilio salėje (prie Toronto) su plačia menine programa.

— **"Volungės"**, Toronto lietuvių jaunimo dainos vienetas, vadovaujamas muz. Dalios Viskontienės, lapkričio 24 gastroliuoja Clevelande.

— **Sol. Gina Čapkauskienė** lapkričio 25, sekmadienį, 4 val. popiet dainuos Prisikėlimo parapijos salėj, Toronte. Koncertą rengia Marijos N.P. seselės.

— **Lietuvos kariuomenės atkūrimo minėjimą** Toronto Lietuvių Namuose lapkričio 25 rengia Vl. Pūtvio šaulių kuopa. Prof. R. Vaštoko paskaita. "Estonia" 30 asmenų orkestras su sol. Al. Simanavičium atliks muz. A. Pralgaus instrumentuotą lietuviškų-kariškų ir liaudies-dainų muzikinį veikalą.

— **Tėv. dr. Tomas Žiūraitis, OP,** Bayonnėje, N.J. nuo lapkričio 3 iki 14 pravedė noveną ir padėjo parapijos kunigui. Nuo lapkričio 27 iki gruodžio 10 bus Putname, kur praves seserim rekolekcijas.

— **Kun. Algimanto Kezio, SJ,** fotografinių darbų paroda buvo surengta dabartinio meno tarptautinio centro galerijoje Paryžiuje. Kun. A. Kezio nuotraukas į savo kolekcijas įjungė Paryžiaus meno centras, kuriame yra renkami svarbiausieji fotografijos meno kūriniai, ir Prancūzijos valstybinė biblioteka.

— **Americans for Due Process** reiškia padėką Amerikos Lietuvių Tarybai ir JAV Lietuvių Bendruomenei už suteikta finansinę paramą. Veiksnių pasitarime, įvykusiame rugsėjo pradžioje Clevelande, Altas ir LB paskyrė aukas ADP darbui. Ši parama padės padengti nemažą susidariusį deficitą.

— **Tautos šventė** Delhi-Tillsonburg, Ont., lietuviam surengta rugsėjo 9. Rengė šaulių kuopa. Mišias aukojo kun. L. Kemėšis, paskaitą skaitė dr. Bronius Povilaitis apie tautinį lietuvių įsisąmoninimą.

— **Dr. Vinco Kudirkos šaulių kuopa, Worcester, Mass.,** dėkodama už talką spaudos puslapiuose, Darbininkui stiprinti atsiuntė 25 dol. auką su gražiais linkėjimais per savo sekretorę Janiną Miliauskienę. Nuoširdus ačiū už viską.

— **Nauji Darbininko skaitytojai:** E. Binkins, Westbury, N.Y. Užsakė kitiem: E. Andriušienė, Woodhaven, N.Y. — A. Klivečkaitei, New York, N.Y., T. Z. Slye, Ozone Park, N.Y. — Ch. Yourshis, Sun City, Ariz. Sveikinam naujus skaitytojus ir dėkojam užsakytojam. Naujiem skaitytojam Darbininko prenumerata pirmiem metam tik 12 dol. Atnaujinant — visiem 15 dol. metam.

— **Vak. Vokietijos lietuviam** birželinių tragiškų dienų minėjimus dangiausiai yra surengęs kun. Vaclovas Šarka. Šiaurės Vokietijoje beveik visuose miestuose, kur yra lietuvių, buvo ir minėjimai. Tai buvo Hannoveryje, Hamburge, Luebecke, Bremene, Neustadte ir kt.

Lietuviai esame visi — Lietuvių Fonde ar esi?

LIETUVIŲ FONDAS LITHUANIAN FOUNDATION

Santrumpos: atm. įn. — atminimo įnašas, pavardė po dvitaškio — aukotojas, įm. — įmokėjo, atst. — atstovauja, asm. — asmuo, įgal. — įgaliotinis, suma po pavardės — įnašų iš viso.

1984 m. rugsėjo mėn.

2 x $25 — Bagdonavičius Stefan atm. įn.: Bagdonavičienė Vladislava, $400; Jonkus Petras atm. įn.: Jonkienė Vladislava, $450.

24 x $100 — Balčiūnas Petras ir Paulė, $250; Beleckis Ignas ir Marcelė, $100; Cimbalis Karolis atm. įn.: Cimbalienė Velhelmina, $100; Deveikis Petras, $100; Everlinas Steponas ir Genovaitė, $100; Grigaitis Joseph ir Zinaida, $100; Hot Springs Lietuvių Moterų Seklyčia, $100; Idzelies Johann ir Bernice, $100; LB Hot Springs apylinkė, $400; Mažeika Boleslovas atm. įn.: Mažeikienė Emilija, $100; Nikantienė Salomėja, $100; Parojus Walter, $100; Patlaba kun. Petras, $450; Prunskis Jonas ir Vanda, $900; Radis Joseph ir Thea, $100; Rožėnas Albertas ir Konstancija, $100; Sabaliūnas Helene Lietuvos partizanams pagerbti $100; Sabaliūnas Napoleonas ir Regina, $100; Samaitis Jonas ir Aleksandra, $100; Simanavičius Vincas ir Vanda, $200; Smaižys Petras ir Salomėja, $100; Smilga Zigmas ir Julia, $100; Stasiūnaitis Justinas ir Ksavara, $100; Tamošauskas Zenonas ir Ona, $100.

1 x $147 — Zigaitis Augustinas atm.: įm. 13 asm., $347.

1 x $150 — Kezys Jurgis, $250.

2 x $200 — Dambrauskas Petras ir Ona, $200; Sirutis Jonas ir Irena, $200.

11 x $500 — Radis Pranas ir Marija, $500.

1 x $1,000 — Makaras Antanas ir Cecilia, $1,000.

1 x $25,000 — Obolenas Ingeborga testamentinis palikimas, $25,000.

Iš viso — $29,647.00

1984 m. spalio mėn.

1 x $5 — Anysas Jonas, $255.

3 x $10 — Adomaitis Jonas (John), $110; Ivaška Paul ir Joanna, $230; Orentas Cecilija atm. įn.: Butkūnas Andrius, $10.

4 x $20 — Gražulis Bronius atm. įn.: Gražulis Akvilė, $1,065; Williams Aloyzas, $70; Williams Henry, $90; Williams Frank, $123.

2 x $25 — Juodeika Vladas atm. įn.: Juodeikienė Gražina, $175; Mackus Feliksas atm. įn.: Mackuvienė Anastazija, $1,025.

2 x $30 — Mackevičius Juozas atm. įn.: Miknaitis Rima J., $130; Mockus Jonas atm. įn.: Mulokienė Jadvyga, $130.

1 x $44 — Jasas Adomas ir Zuzana, $204.

5 x $50 — Juodka Vytautas A., $150; Messick-Gelažis Audronė, $150, Rymantas Boleslovas, $150; Šulaitienė Antanina atm. įn.: Didžiuliai Algirdas ir Stasė, $75, X, $200.

1 x $60 — Januškevičienė Bronė atm. įn.: įm. 6 asm., $160.

1 x 75 — Naujokaitis Pranas atm. įn.: Matusaičiai Vidmantas ir Vita $25 ir 3 kiti asm., $1,085.

21 x $100 — Augonis Stasys, $275; Baublys dr. Stasys atm. įn: Baublienė Brigita, $800; Bružas Karolina, $100; Burneikis Jonas, $420; Butkūnas Romas, $100; Černius Kazys ir Filomena, $1,300; Jadviršis Jonas ir Angelė $300; Kalvaigienė Paulina, $200; Kaspar Frank, $400; Katilius Bronius atm. įn.: Katilius Kazys A., $1,100; Kezys Eugenija, $600; Klevas Vincentas ir Sofija, $700; Kvedaras M., $1,500; Lukšys Kazimieras atm. įn.: Lukšienė Antonina, $950; Pakštas Pranas atm. įn.: Pakštienė Bronė, $100; Prunskytė Anelė, $200; Ruigys Albinas ir Laima, $200; Skerys Petras ir Kazimiera, $300; Tiškų šeimos atm. įn.: Tiškus Bronius ir Agota, $400; Vaineikis Juozas, $2,800; Vaišvila Vladas (miręs) ir Stasė, $300.

1 x $125 — Bartašiūnas Antanas atm. įn.: įm. 12 asm., $125.

2 x $150 — Andrišiūnas Bernice, $150; Nakas Alfonsas ir Bronė, $250.

4 x $200 — Ambrizas John, $800; Apton-Apanavičius Albinas ir Birutė, $3,000; Bartosevičius Eugenijus atm. įn.: Bartosevičienė Eugenija, $1,100; Grigaliūnas dr. Anicetas, $3,900.

1 x $250 — Minginas dr. Zenonas atm. įn.: žmona Lidija ir sūnus Jonas, $250.

1 x $300 — Lušienė Teresė ir Andrulienė Elena atm. įn.: Petrauskas Vladas ir Juzė, $300.

2 x $500 — Už Matulaitį Jonuką A. Matulaičiai Antanas ir Amelija, $700; Stevens Peter testamentinis palikimas $15,711.78.

1 x 835 — Rugys Antanas atm. įn.: LB Patersono apylinkė $100, Čiurlys Kazys $50, Rugiai Albertas ir Barbara $50, Rugytė Marija ir Algimantas ir Vytautas Rugiai $50, Stankaičiai Bronius ir Angelė $50, Trečiokai Kazys ir Genovaitė $50, Bugeniai Kazys ir Olga $35, Babušiai Bronius ir Ona $30, Barrows Winifred K. $25, Dowd Mary K. $25, Gečiai Algimantas ir Teresė $25, Jankūnas Kazys $25, Keraitienė Izabelė $25, Masioniai Antanas ir Aleksandra, $25, Newarko LB apylinkė $25 ir 15 kitų, $835.

4 x $1,000 — Babarskis Bronius atm. įn.: Babarskienė Julija, $1,000; Dirgінčius Justinas ir Elena, $1,000; Mataitis Vytautas atm. įn.: Mataitienė Marija, $3,000; Navickienė-Kaminskaitė Karolina ir Navickas komp. Stasys atm. įn.: $2,000.

1 x $2,500 — Kujus Mykolas testamentinis palikimas, $3,000.

1 x $3,000 — Lietuvos savanorio Janonio Fulgento (miręs) ir Marijos Janonienės stipendijų fondas: Janonienė Marija, $18,000.

1 x $6,489.78 — Karalius, msgr. Joseph A., $7,489.78.

1 x $10,000 — Shallna Susanne P., $10,100.

1 x $25,000 — X, $100,000.

Iš viso — $57,353.78.

Lietuvių Fondas artėja prie trečiojo milijono ir pagrindinis kapitalas 1984.X.31 pasiekė 2,850,247 dol. Gautomis palūkanomis parėmė meną, lietuvišką švietimą, kultūrą ir jaunimą 1,356,586 dol.

Palikimai sudaro svarbią Lietuvių Fondo dalį. Iš viso palikimais gauta 809,843 dol.

Sudarykime testamentus ir bent dalį turto palikime Lietuvių Fondui. Testamente įrašykime šį tikslų pavadinimą:

"LITHUANIAN FOUNDATION, INC., A NOT-FOR-PROFIT TAX EXEMPT ILLINOIS CORPORATION 3001 WEST 59 STREET, CHICAGO, IL 60629".

Visi statykime Lietuvių Fondą, nes gautomis palūkanomis remiamas lietuvybės išlaikymas.

PADĖKA LIETUVIŲ FONDO VAJAUS TALKININKAMS

Lietuvių Fondo vajaus proga lapkričio 10 Kultūros Židiny įvyko gražus balius. Pirmoj eilėj didelė padėka priklauso vajaus ir baliaus komitetui: J. Alksninienei, V. Alksniniui, R. Česnavičienei, Z. Jankauskaitei, R. Gudaitienei, A. Marijošienei, A. Sabaliui ir A. Šilbajoriui. Nuoširdi padėka Harmonijos grupei, kuri su didele nuolaida atliko programą ir mieliesiem svečiam, kurie atėjo į Fondo balių.

Ypatinga padėka baliaus talkininkam: J. Senken, paaukojusiai ir paruošiusiai gėles, R. Česnavičienei, labai gražiai išdekoravusiai salę, J. Šližiui ir B. Lukoševičienei, paaukojusiem savo darbą baliaus metu.

Padėka M. Menčiūnienei, U. Povilaitienei, O. Povilaitytei, V. Šližienei ir G. Jankauskaitei, V. Penikaitei, Reginai Senken, D. Marijošiui už talką virtuvėje ir prie stalų.

Už įvairią pagalbą ačiū A. Česnavičiui, A. Jankauskui, P. Jurkui, M. Klivečkienei, J. Vytuvienei ir kitiem, kuriuos gal šiuo metu užmiršome. Taip pat dėkojame D. Šilbajorienei.

Už ypatingą paramą padėka dr. J. ir A. Kazickam ir Mildai Lenkauskienei, Lietuvių Fondo atstovei, kuri buvo atvykusi iš Clevelando ir pasveikino baliaus dalyvius.

Negalima užmiršti ir visų Lietuvių Fondo bičiulių, kurie aukojo prieš balių ir baliaus metu. Iki šiol suaukota $7,900, bet reikia priminti, kad aukų vajus dar nepasibaigė. Iš New Yorko ir apylinkės lietuvių tikimasi bent 10 tūkstančių dolerių, kurie priartintų Lietuvių Fondo tikslą pasiekti 3 milijonų iždą lietuvių tautinei ir kultūrinei veiklai paremti. Aukotojų pavardės bus vėliau paskelbtos spaudoje, o tuo tarpu dar kartą nuoširdus ačiū visiem talkininkam ir aukotojam.

Lilė Milukienė
Liet. Fondo vajaus
New Yorke komiteto
pirmininkė

Metinis visuotinis ŠALFASS-gos suvažiavimas

Metinis visuotinis Š. Amerikos Lietuvių Fizinio auklėjimo ir Sporto Sąjungos suvažiavimas įvyks gruodžio 8 Clevelando Lietuvių Namuose, 877 East 185th St., Cleveland, Ohio 44119. Telefonas 216 531-2131. Suvažiavimo pradžia 11 val. ryto.

Palgal ŠALFASS-gos statutą, suvažiavime sprendžiamuoju balsu dalyvauja sporto klubų rinktieji atstovai ir rinktieji bei skirtieji ŠALFASS-gos pareigūnai. Patariamuoju balsu kviečiami dalyvauti sporto darbuotojai, fizinio auklėjimo mokytojai, sporto veteranai, lietuviškų organizacijų bei spaudos atstovai ir visi lietuvių sportiniu gyvenimu besidomį asmenys.

Smulkesnės informacijos pranešama sporto klubams ir ŠALFASS-gos administraciniams pareigūnams. Organizacijos ar asmenys, norį gauti smulkesnių informmacijų ar patiekti pasiūlymų, prašomi kreiptis į ŠALFASS-gos centro valdybos vykd. vicepirmininką Rimantą Dirvonį, 8913 So. Leavitt St., Chicago, IL 60620. Telef. 312 239-2179.

Pažymėtina, kad šie metai yra rinkiminiai ir šiame suvažiavime bus renkama nauja ŠALFASS-gos centro valdyba, revizijos komisija ir garbės teismas.

ŠALFASS-gos centro valdyba

DEXTER PARK PHARMACY
Wm. Anastasi, R. S.
77-01 JAMAICA AVENUE
(Cor. 77th Street)
Woodhaven, N.Y. 11421
WE DELIVER
296-4130

MIRĖ JUOZAS SAJONAS

Rugpjūčio 29 gavau liūdną žinią iš zanavykės Onos Česnaitytės-Dovydaitienės, kad rugpjūčio 12 naktį Lake Worth, Fla., širdies ataka mirė Juozas Sajonas, buvęs Vilkaviškio valsčiaus viršaitis.

Laiške rašo: "Juozas Sajonas buvo pasikvietęs savo artimuosius pietum į restoraną. Iš ten visi nuvažiavo pas jį į namus, dar užbaigti vaišių rugpjūčio 11 vakare. Juozas buvo labai linksmas ir džiaugėsi, kad visi, kuriuos kvietė, galėjo atsilankyti. Svečiam išvažiavus namo, Juozas su gera nuotaika nuėjo gulti. Jo namuose gyvena alvitietė A. Petrauskaitė-Grybauskienė, kuri neseniai atvyko iš Worcesterio, Mass. Ji apie 6 valandą ryto pašaukė Juozą Sajoną keltis ir važiuoti su ja kartu į bažnyčią, mišių. Jam neišėjus iš miegamojo kambario, ji nuėjo jį prikelti, bet rado jau atšalusį."

Sūduvos sūnus

Juozas Sajonas pradėjo šios žemės gyvenimo kelią 1909 vasario 10 Baziliškių kaime, Vilkaviškio valsčiuje, stambaus Suvalkijos ūkininko šeimoje. Jų gausią šeimą sudarė dviejų suvestinių motinų vaikai: Vincas, Liudvikas, Adelė, Marytė, Juozas, Magdalena, Uršulė, Elena, Kazys, Leokadija ir Antanas.

Šios didelės šeimos vaikus auklėjo ir prižiūrėjo mano mama Katriutė Karužienė, kuri talkino šeimynai gaminti maistą. Taip pasakojo man Juozas Sajonas, viešint vieną dieną pas jį, kai buvau nuvykęs atostogų šią vasarą, pas vilkaviškiečius Joną ir Albiną Jakubauskus Juno Beach, Fla.

Jų namuose buvo mokykla

Sajonai turėjo savo sodyboje

(nukelta į 7 psl.)

A.A. ADELĖ PUSNIKIENĖ

Lapkričio 1 mirė Adelė Pusnikienė-Burkauskaitė, sulaukusi apie 80 metų amžiaus, gyvenusi Hasting's Mich. Buvo gimusi Philadelphijoje, našlė inž. Kazimiero Pusniko, kuris mirė prieš 18 metų. Parvežta laidoti gruodžio 5 į Šv. Karolio kapines Farmingdale, N.Y. Jie ten turėjo nusipirkę savo kapus.

A. a. Adelės mirties 30 dienų prisiminimui gruodžio 5, trečiadienį, 9 v.r. Apreiškimo parapijos bažnyčioje bus aukojamos mišios.

Velionė Adelė jaunystėje ilgą laiką gyveno Brooklyne, buvo Operetės choro narė. Po vedybų, tarnybos verčiami persikėlė gyventi į Hasting's, Mich. Ilgesnį laiką ją kankino ligos, globojo ją sesers dukra, gyvenanti Miami, Fla. Ten velionė ir užbaigė savo našlės gyvenimą.

Laidotuvėse dalyvavo atlydėjusi velionės palaikus sesers dukra, vyro duktė Onutė Rogers su dukra Elizabeth Dugan, Angelė Matusevičienė, Petras Juknys, Vincentas Padvarietis ir Kazimieras Bačauskas.

Ilsėkis ramybėje. Likusiem artimiesiem nuoširdi užuojauta.

P.D.

Knygnešiai nešė knygas slapta į Lietuvą, buvo rusų valdžios persekiojami, tremiami į Sibirą. Mūsų dabar niekas nepersekioja už lietuvišką raštą, tad parsineškime daugiau knygų į savo namus. Pirkime naujus lietuviškus leidinius!

MIRĖ KINIETIS PETRAS ČINŠA

Alytuje mirė vienintelis Lietuvos kariuomenės savanoris kinietis, karo invalidas, Petras Činša. Jis per didįjį karą tarnavo rusų kariuomenėje prie apkasų. Paskui pateko vokiečių nelaisvėn, iš kur grįždamas stojo Lietuvos kariuomenėn savanoriu. Buvo patekęs į lenkų nelaisvę ir padarė pasaulinę sensaciją, pripasakodamas lenkams apie didelius būrius kiniečių Lietuvos kariuomenėje. Pabėgęs iš lenkų vėl grįžo Lietuvos kariuomenėn.

Paskutiniu laiku buvo vedęs lietuvaitę ir vertėsi prekyba Šančiuose.

"V.R."

VYTIS Nr. 14 (294) 1930 m.

LITHUANIA 700 YEARS
(IN ENGLISH, 458 PAGES)

Parašyta J. Puzino, A. Geručio, J. Jakšto, A. Budreckio ir St. Lozoraičio. Įvadas R. Sealey. Šešta laida, puošniai išleista. Puiki dovana kitataučiam ir lietuviam, naudojantiem tik anglų kalbą. Platina: Darbininkas, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

Užsakau "Lithuania 700 Years" už 16 dol. Persiuntimas — postage 1 dol.

Vardas, pavardė .....
Numeris, gatvė .....
Miestas, valstija, Zip .....

1984 KELIONĖS Į LIETUVĄ

No. 117: lapkričio 7 - 21 .....$1,349.00
10 dienų Vilniuj, 2 Helsinky

No. 128: Naujų Metų sutikimas Lietuvoj
gruodžio 28 - sausio 11 ..... $1,449.00
10 dienų Vilniuj, 2 Helsinky

Dėl brošiūros ir daugiau informacijos kreiptis:

BALTIC TOURS
293 AUBURN ST.
NEWTON, MA 02166
(617) 965-8080 arba (617) 969-1190

BALTIC TOURS tvarko:
giminių iškvietimo dokumentus
nuperkam automobilius, kooperatinius butus ir kitas
dovanas giminėm Lietuvoje
tarpininkaujam palikimų sutvarkyme

LITHUANIAN COOKERY
(In English, 316 pages, price 8 dol.)

Agronomės Iz. Sinkevičiūtės parašyta lietuviškų valgių receptų knyga. Graži dovana draugėm amerikietėm. Knyga su plastininiu aplanku, nugarėlė patogiai suverta. 316 pusl. Kaina 8 dol. Darbininkas, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

Užsakau "Lithuanian Cookery" už 8 dol. Persiuntimas-Postage 50 c.

Vardas, pavardė .....
Numeris, gatvė .....
Miestas, valstija, Zip .....

FEDERALINĖ LIETUVIŲ KREDITO UNIJA
KASA
LITHUANIAN FEDERAL CREDIT UNION
86-01 114 Street, Richmond Hill, N.Y. 11418
Tel. (718) 441-6799

TAUPYMO CERTIFIKATAI:

SUMA	TERMINAS	METINIS PRIEAUGLIS	KURSAS
$500 - 20,000	6 mėn.	10.92%	10.50%
	12 mėn.	11.03%	10.60%
	24 mėn.	11.14%	10.70%
	36 mėn.	11.19%	10.75%
$20,000 $50.000	6 mėn.	11.19%	10.75%
	12 mėn.	11.35%	10.90%
	24 mėn.	11.41%	10.95%
	36 mėn.	11.46%	11.00%

$50,000 IR DAUGIAU — PAGAL SUSITARIMĄ

IRA CERTIFIKATAI:

$2,000 - 4,000 per metus	Nuo 1 iki 6 metų	11.46%	11%

REGULIARIOS SANTAUPOS:

METINIS PRIEAUGLIS 9.42%	APSKAIČIAVIMAS
DABARTINIS KURSAS 9%	KASDIEN

VISOS SANTAUPOS VALDŽIOS APDRAUSTOS IKI $100,000.

MIRĖ JUOZAS SAJONAS

(atkelta iš 6 psl.)

pastatę didelius pastatus ir didelį ilgą gyvenamąjį namą, kuriame buvo įkurta pradžios mokykla.

Gerai prisimenu iš vaikystės, kad ten buvo mokyklos vedėjas Povilas Raulinaitis. Tai ta pati vieta, kurioje mano brolis Petras Karuža, būdamas gimnazistu, įsteigė pirmąją pavasarininkų kuopą. Jam talkino ir mokytojas P. Raulinaitis.

Ten dažnai rinkdavosi ir plačios apylinkės jaunimas. Šaukdavo posėdžius, susirinkimus, rengdavo vaidinimus ir pasilinksminimus. Ten buvo apylinkės jaunimo ir senimo užeigos vieta, lyg lietuvybės centras. Brolis Petras Karuža, būdamas gimnazistu ir studentu, ten dažnai vykdavo skaityti paskaitų pavasarininkams. Atvykdavo ir senimas pasiklausyti. Džiaugėsi tuo senieji Sajonai, kad jaunimas domisi lietuvybe ir drąsiai žengia katalikiškuoju keliu.

Senasis Juozas Sajonas buvo labai kultūringas žmogus ir labai apsišvietęs, nes pergyveno caro priespaudos ir persekiojimo laikus. Sajonų vaikai visi baigė pradžios mokyklą. Tik vienas iš jų sūnus Liudvikas baigė 4 klases gimnazijos Vilkaviškyje. Jis besimokydamas pakliuvo pas spinduliečius ir pasidarė laisvos minties gimnazistas. Tėvas, pastebėjęs sūnaus nukrypimą į kairę pusę, labai susirūpino, tuoj išėmė Liudviką iš gimnazijos. Nuo to laiko daugiau neleido vaikų mokytis ir siekti aukštesnio mokslo, bet visus kietai pririšo prie žemės ūkio darbų, kad išaugtų geri lietuviai ir nenutoltų nuo religijos, o antra, nereikėtų samdyti svetimų darbininkų.

Skundėsi, kad negavo mokslo

Man viešint pas Juozą Sajoną šios vasaros metu, jis sakė ir labai nusiskundė:

— Dėl brolio Liudviko nukrypimo į kairę tėvas neleido vaikų mokytis į gimnaziją, nors buvo pilnai iš ko apmokėti mokslą. Patogumas ir susisiekimas buvo geriausias, nes miestas buvo vos 5 kilometrų atstume. Antra, galėjo mus apgyvendinti mieste, kaip ir kiti ūkininkai, kurie leido mokytis savo vaikus iš Smilgių kaimo. Mano tėvo kietas užsispyrimas buvo klaidingas. Stambus ūkininkas gyveno pasiturinčiai, bet toks didelis būrys vaikų liko be aukštesnio išsilavinimo ir mokslo . . . Brolis Liudvikas pasitraukė iš gimnazijos, nes tėvas nutraukė išlaikymą. Jis išėjo visai iš namų ir susirado tarnybą. Gavo sekretoriaus vietą Vilkaviškio valsčiaus raštinėje. Kurį laiką padirbėjęs, jis apsivedė Seimo atstovo "margasparnio" Jeronimo Plečkaičio seserį iš Obšrūtų kaimo ir apsigyveno mieste.

Kas tas J. Plečkaitis

Jeronimas Plečkaitis buvo pasižymėjęs kaip labai kairusis liaudininkas, kaip gabus kalbėtojas ir stiprus politikas. Jis visuomet Seime įnešdavo naujų projektų, kaip turi vyriausybės vadai rūpintis darbininkų ir ūkininkų padėtimi. Jis turėjo savo sumanumuose ir politikoje didelių gabumų, bet jis buvo ir nenuorama. Visur keliavo ir kėlė intrygas, riaušes ir organizavo sukilimus prie Krikščionių Demokratų vyriausybę, kai artėjo rinkimai į Seimą 1926.

Taip rinkimus laimėjo valstiečiai liaudininkai, bet po gero pusmečio įvyko perversmas, ir valstybės vairas pateko į naujos vyriausybės rankas. Jeronimas Plečkaitis ir po to nenusiramino. Vis ieškojo naujų kelių ir ruoši sukilimus su ružavuoju pogrindžiu. Suvalkijoje jam nepasisekė. Netrukus J. Plečkaitis įsidrąsino ir nuvyko į Žemaitiją organizuoti sukilimų prieš prezidento Smetonos vyriausybę.

Jis pradėjo bruzdėjimą Tauragėje ir ruošė sukilimą, bet jam nepasisekė. Tuomet jį norėjo saugumiečiai areštuoti ir pasodinti į kalėjimą, bet jis pabėgo į Lenkiją.

Taip su Juozu Sajonu apkalbėjome, padiskutavome apie brolį Liudviką, brolius, seseris, jų likimą, kur tuo laiku palietėme ir jo brolio giminę — Seimo atstovą J. Plečkaitį.

Ūkį perėmė Juozas

Juozas Sajonas, sulaukęs 21 metus, buvo pašauktas atlikti karinę prievolę ir ją atliko I-mame gusarų pulke. Grįžęs iš kariuomenės grandinio laipsnyje, darbavosi tėvo ūkyje. Tėvas nuseno ir ūkį pavedė sūnui Juozui. Jis pirmiausia pastatė didelius ir erdvius tvartus, pertvarkė kitus pastatus, nupirko reikalingų naujų ir modernių žemės ūkio mašinų ir kitų padargų ūkio kultūrai pakelti.

Juozo tvarkomas ūkis pradėjo klestėti, bet visa bėda — nesiryžo apsivesti. Jam labiau rūpėjo ūkio reikalai ir seserim, broliam išmokėti dalis. Taip sunkiai darbavosi keletą metų.

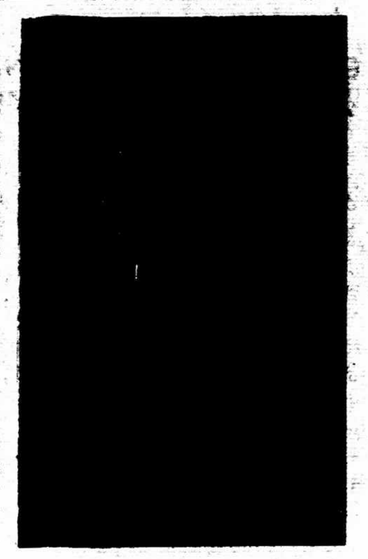

Juozas Sajonas

Jis išaugino veislinių gyvulių, darbinių arklių ir, rodos, du traktorius veislės. Jis jodavo pamandravoti į gegužines, pasilinksminimus, ypatingai į evangeliko Kaptainio šilą.

Delsė apsivesti

Sajonų jaunimas buvo labai kultūringai išaugintas. Jis buvo pavyzdžiu apylinkės jaunimui, senimui. Kai kurios Sajonų dukros ir Vincas brolis anksčiau ištekėjo, apsivedė ir į marčias, žentus išėjo, o kitos liko toliau darbuotis ūkyje: Magdalena, Uršulė, Elena, Kazys, Leokadija ir Antanas. Vėliau pritrūko darbininkų — tai samdė samdinius.

Juozo tėvas Sajonas mirė 1933, o mama Uršulė 1955, kaip ir mano tėtis Andrius Karuža Vokiškėlių kaime. Sūnus Juozas mylėjo savo tėvus, nes jis buvo labai nuoširdus ir turėjo puikų charakterį, su kaimynais nuoširdžiai sugyveno. Jis prasisiekęs ūkyje, ieškojo daugiau iš kaimynų pirkti žemės, bet nepasisekė. Taip Juozas delsė, kol galutinai subrendo ūkininkaudamas.

1940 metais pavasarį Rusijos Raudonoji armija okupavo Lietuvą. 1941 birželio 13 pradėjo masiniai areštuoti lietuvius. Juozą Sajoną irgi norėjo nutverti, bet šis iš tos nelaimės išsisuko slapstydamasis ir taip liko savo ūkyje.

Išrinko viršaičiu

1941 birželio 21 prasidėjo Vokietijos ir Rusijos karas. Netrukus vokiečiai užėmė Lietuvą. Tuomet Juozas Sajonas buvo apylinkės ūkininkų ir mažažemių išrinktas Vilkaviškio valsčiaus viršaičiu. Šias pareigas jis ėjo sąžiningai, nes buvo sumanus ir teisingas žmogus. Karo metu turėjo būti labai apdairus ir mokėti prisitaikyti prie naujojo okupanto reikalavimų, kad nepapultum vokiečių saugumiečiam į nagus.

Šalia Juozo Sajono didelio ūkio šiaurės pusėje gyveno našlė Vyšniauskienė su dviem vaikais. Ji paveldėjo iš savo anksti mirusio vyro 24 hektarų ūkelį, kuris buvo gražus ir pavyzdingas. Juozas pradėjo su ja draugystę ir planavo Vyšniauskienės ūkelį prijungti prie savo ūkio. Prieš pat bėgimą iš Lietuvos į Vokietiją Juozas apsivedė našlę Vyšniauskienę. Su ja pagyveno vos 12 dienų, kai su kitais lietuviais pasitraukė į Vokietiją. "Jaunamartė" nesutiko bėgti kartu su Juozu Sajonu. Ji buvo labai pamilusi savo vaikus ir ūkį. Ji apsisprendė ir pasiliko. Galvojo ten laisvai gyventi, bet apsiriko. Bolševikai, sugrįžę antrą kartą į Lietuvą, ją areštavo ir su mažais vaikais ištrėmė į Sibirą, kur ir šiandien ten vargsta.

Įsikūrė Amerikoje

Karui pasibaigus, Juozas Sajonas apsigyveno amerikiečių zonoje lietuvių stovykloje Hanau. Penkerius metus ten vargo. 1949 emigravo į Ameriką ir apsigyveno Worcesteryje, Mass. Dirbo sunkų fizinį darbą plieno apdirbimo įmonėje. Buvo taupus ir gražiai įsikūrė, bet turtų nesukrovė. Jis vėliau apsigyveno alvitietės našlės A. Grybauskienės namuose. Aš jį ten aplankiau du kartus, kai su savo studentais: Šarūnu ir Giedre keliavome automobiliu po Amerikos ir Kanados žemyną.

Pamėgo Floridą

Juozas Sajonas, atvykęs į Ameriką, džiaugėsi laisvės šalimi, bet dažnai pasigesdavo savo mylimos tėviškės, seserų, brolių, giminių ir vis tikėjosi sulaukti nepriklausomos Lietuvos. Juozas priklausė prie Lietuvių klubo Worcesteryje. Jis plačiai skaitė spaudą ir sekė politinius pasaulinius įvykius, nes jam daugiau rūpėjo Lietuvos laisvės reikalai ir grįžimas pas savuosius į tėviškę.

Juozas išėjo į pensiją 65 metų amžiaus. Pasijuto, kad nusilpo jo sveikata. Jį ten kankino drėgnas ir šaltas Atlanto klimatas. Norėjo atgauti sveikatą ir džiaugtis senatvės gyvenimu. Pradėjo važinėti žiemos metu į Floridą ir ten praleido 8 žiemas. Jam patiko klimatas ir graži Floridos aplinkuma. Vėliau ten nusipirko rezidenciją su A. Grybauskienės dukra Janute Pečkaitiene pusiau, ir Juozas ten prieš dvejus metus apsigyveno.

Jis džiaugėsi pakeista aplinka ir gražiu saulėtu klimatu. Ten susipažino daugiau apylinkės lietuvių pensininkų ir įsijungė į vietos Lietuvių klubą, dalyvavo valdyboj, ir jo pažintys dar daugiau išsiplėtė.

Vieną sekmadienio rytą...

Netikėtai sekmadienio rytą Juozas Sajonas užbaigė savo gyvenimo paskutinę kelionę. Antradienio rytą įvyko koplyčioje atsisveikinimas su a.a. Juozu Sajonu. Jį atsisveikino organizacijų vardu — zanavykas Vincas Dovydaitis ir apylinkės Lietuvių vardu T. Žibas, o trečiadienio rytą atlaikė mišias buvęs vilkaviškietis, Žaliosios valsčiaus klebonas Andrius Senkus. Nuliūdusių Lake Worth apylinkės lietuvių ir artimųjų gerbėjų būrys a.a. Juozo Sajono palaikus iš Sacred Heart koplyčios palydėjo amžinam poilsiui į Queen of Peace kapines. A. a. Juozo Sajono laidotuvėmis rūpinosi atvykę iš Worcesterio Algis ir Janutė Pečkaičiai ir A. Grybauskienė.

Liko nuliūdę

Liko dideliame nuliūdime okupuotoje Lietuvoje seserys ir broliai: Magdalena, Uršulė, Elena, Kazys ir Leokadija, pusbroliai: savanoris-kūrėjas Vyčio kryžiaus kavalierius plk. Vincas Jasulaitis, pusseserės: Marytė, Adelė ir Uršulė Jasulaitytės, giminės, Amerikoje artimieji: A. Grybauskienė, Algis ir Janutė Pečkaičiai, Jadvyga ir Kazys Karužai ir kiti.

Kazys Karuža

A.A.
JUOZAS BRAZAITIS

mirė prieš 10 metų. Šios sukakties proga šv. Mišios bus laikomos pranciškonų vienuolyno koplyčioje, 361 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y., lapkričio 28, trečiadienį, 9 v.r.

Marytė Brazaitytė-Matulionienė

A.A.
DR. BALYS MATULIONIS

mirė prieš 10 metų. Šios sukakties proga šv. Mišios bus laikomos Providence, R.I., šv. Kazimiero parapijos bažnyčioje, gruodžio 1, 1984.

Nijolė, Ina, Algis, Mindaugas Matulioniai su šeimomis

A.A.
ANELEI ŽEMAITAITIENEI

mirus, jos sūnui Gintui su šeima ir visiems artimiesiems reiškiame mūsų gilią užuojautą.

Aleksandra, Julius, Aleksandras ir Marius Maldučiai

A.A.
ANELEI ŽEMAITAITIENEI

mirus, jos sūnui, Lietuvių Bendruomenės Connecticut apygardos valdybos nariui ir mūsų mielam bičiuliui, Gintui Žemaitaičiui su šeima ir kitiems giminėms bei artimiesiems reiškiame užuojautą.

L.B. Connecticut apygardos valdyba

Mielam pusbroliui

A.A.
PRANUI PAUKŠTAIČIUI

mirus, jo seserį Leosę Krikščiukaitienę su šeima ir visus artimuosius giliai užjaučiame ir kartu liūdime.

Stasė ir Vytautas Česnavičiai su šeima

A.A.
EDVARDUI VOLSKIUI

mirus, jo žmonai Marijai, sūnums Jonui ir Leonui, seseriai Marijai Petkūnienei su šeima Australijoje nuoširdžią užuojautą reiškia

Baniutė Mačiūnienė
Irena Banaitienė

BOSTONO ŽINIOS

"St. Casimir, Patron of Lithuania, his heroic virtue is as relevant today as it was 500 years ago . . ."

Tokia antrašte The Pilot Bostono arkivyskupijos laikraštis atspausdino arkivyskupo Bernard Law pamokslą, pasakytą spalio 14 Šv. Kryžiaus katedroje Bostone minint šv. Kazimiero 500 mirties metų sukaktį. Šalia straipsnio Šv. Kazimiero grafikos paveikslas. Po paveikslu parašyta lietuviškai: "Švento Kazimiero Jubiliejus (Graphic by Lithuanian Artist Vytautas Ignas)".

Straipsnis — pamokslas pradedamas: "I am pleased to celebrate this Jubilee Mass with you to honor St. Casimir on the 500th anniversary of his death". Toliau rašoma, kad Šv. Kazimieras minimas daugelyje katalikiško pasaulio vietų, bet specialią vietą turįs lietuvių širdyse. 1636 popiežius Urbonas VIII paskyręs jį kaip "Principal Patron Saint of Lithuania". 1948 popiežius Pijus XII paskyręs šv. Kazimierą Lietuvos jaunimo globėju.

Toliau duodama trumpa šv. Kazimiero biografija.

Paskutinė Šv. Kazimiero amžino poilsio vieta — Lietuva. Maža tauta su apie 3 mil. gyventojų, bet tai yra katalikų Bažnyčios stiprus postas šiaurės rytų Europoje. 1940 Lietuvą okupavo rusai, 1941 Nacių Vokietija, o 1944 vėl Sovietų Rusija.

Prieš metus 123,000 lietuvių tikinčiųjų pasirašė peticiją, o 22 iš jų net savo krauju, kaip protestą prieš religijos ir tikinčiųjų persekiojimą. Kunigai areštuojami, neleidžiama spausdinti religinių knygų nei laikraščių, net maldaknygių. Vaikam neleidžiama patarnauti mišiom ir t.t.

Dabar Vakaruose esąs užleistas tamsus šešėlis apie persekiojamą Bažnyčią Lietuvoje ir Vakarai užmerkia akis, kas ten vyksta. Dabar Lietuvoje ir kituose persekiojamuose kraštuose yra daugiau kankinių negu buvo Bažnyčios persekiojimo laikais per pirmuosius tris šimtmečius.

Šv. Kazimiero gyvenimas kalba į mus kaip reikia sukurti geresnį pasaulį dirbant taikai ir teisingumui. Šv. Kazimiero gyvenimas, drąsa ir gėrio ieškojimas yra pavyzdys ir mum visiem. Šiandien mes minime šv. Kazimiero jubiliejų ir solidariai jungiamės su lietuviais ir prašome jo globos persekiojamai Lietuvai . . .

Čia tik kelios ištraukos iš arkivyskupo Bernard Law pamokslo, kuris buvo atspausdintas The Pilot laikrašty. The Pilot yra Bostono arkivyskupijos laikraštis. Jį skaito šimtai tūkstančių amerikiečių. Tad ir šis atspausdintas pamokslas jame yra šv. Kazimiero dovana mum, kad pasaulis plačiau girdėtų apie lietuvius ir Lietuvą.

Prieškalėdinis renginys

Baltic Culture Association, kuriai vadovauja dr. Petras Bizinkauskas, rengia parodą ir šiaudinukų - kalėdinei eglutei papuošalų — kursus. Renginys vyks gruodžio 2, sekmadienį, 2 val. p.p., Bridgewater State College bibliotekos patalpose. Parodoje matysime Aldonos Saimininkienės, kuri atvyksta iš Hartfordo, paveikslus, atliktus naudojant įvairių javų šiaudus. Parodos atidarymas bus 3 val. p.p., Lietuvių tautodailės instituto Bostono skyrius praves šiaudinukų kursus bei parengs jų parodėlę. Kursų instruktorės bus Jūratė Aukštikalnienė ir Laima Kiliulienė. Naudojant lietuvių liaudies raštus, bus galima varstymo ir klijavimo būdu išmokti, kaip pasigaminti iš gėrimui vartojamų plastmasinių šiaudukų eglutei papuošalus. Kviečiami visi gausiai atsilankyti, pasigėrėti neeiline paroda ir išmokti lietuviškai papuošti Kalėdų eglutę. Įėjimas nemokamas, svečiai vaišinami. **s.s.**

BOSTONO RENGINIAI

Lapkričio 24 d. 2:30 val. LMF Bostono klubo susirinkimas So. Bostono Lietuvių Piliečių D-jos direktorių kambary. Kalbės Elena Juciutė.

Lapkričio 25 kariuomenės šventės minėjimas. Rengia Lietuvių Karių S-gos Bostono skyrius.

Gruodžio 1 Lituanistinės mokyklos tėvų komiteto rengiamas tradicinis balius. Programoje J. Grušo 1 veiksmo komedija "Nenuorama žmona". Vaidins Bostono dramos sambūris, vadovaujamas akt. režis. Aleksandros Gustaitienės.

Gruodžio 16 d. 4 val. So. Bostono Lietuvių Piliečių D-jos salėje kalėdinė vakaronė. Rengia Lietuvių Moterų Federacijos Bostono klubas. Programą atliks: akt. Aleksandra Gustaitienė, solist. Benediktas Povilavičius, prof. Jeronimas Kačinskas ir Ivaškų vadovaujami tautinių šokių jaunieji šokėjai.

BOSTON MASS — WLYN 1360 AM bangos sekm. nuo 8 iki 8:45 ryto. Veda S. ir V. Minkai, 892 E. Broadway, So. Boston, Mass. 02127. Telef. 268-0488. Parduodamos Darbininkas. Didelis lietuviškų knygų pasirinkimas.

LAISVĖS VARPAS sekmadieniais 9:00 - 10:00 val. ryto iš WCAV-FM bangų 98.0. Vedėjas — Petras Višinis, 173 Arthur St., Brockton, MA 02402. Telefonas (617) 586-7209.

DARBININKAS

NEW YORKE

Redakcija ..... (718) 827-1352
Administr. ..... (718) 827-1351
Spaustuvė ..... (718) 827-1350
Vienuolynas .. (718) 235-5962
Vyskupas .....(718) 827-7932

341 HIGHLAND BLVD.
BROOKLYN, N.Y. 11207

K. Židinio A. Maceikos vardo biblioteka lapkričio 24, Padėkos dienos savaitgalį, bus uždaryta.

Kristaus Karaliaus šventė švenčiama lapkričio 25, šį sekmadienį. Apreiškimo parapijos salėje tuoj po sumos ta proga skaitys paskaitą kun. dr. Antanas Paškus. Taip pat bus rodomas televizijos filmas iš šv. Kazimiero iškilmių Romoje. Filmą pagamino Vatikano studija su lietuvišku įkalbėjimu.

1939 metų pasaulinė paroda "The World of Tomorrow" bus prisiminta lapkričio 22, Padėkos dieną, 10 val. 13-tame televizijos kanale. Apie tą parodą yra pagamintas dokumentinis filmas. Filme rodoma ir Lietuvių diena, kurį įvyko toje parodoje. Prisimenama ir Lietuvos okupacija. Yra daug pažįstamų veidų iš šios apylinkės ir iš kitur. Filmas bus pakartotas lapkričio 24, šeštadienį, 3 v. popiet.

Kun. Stasys Raila važiavo savo automobiliu ir į jį trenkė taksis. Taksis vežė keleivį, kuris nuo sužeidimų mirė. Kun. St. Raila paguldytas Mary Immaculate ligoninėje, 152-11 89 Ave., Jamaica. Tel. 291-3300, ext. 3355, kambarys — 305.

Už a.a. Vytautą Vaitiekūną mišios bus aukojamos lapkričio 25, šį sekmadienį, 11 val. Apreiškimo parapijos bažnyčioje.

Inž. Vytautas Radzivanas, svečiavęsis pas savo motiną Apoloniją Radzivanienę keletą savaičių, lapkričio 23, penktadienį, vėl išskrenda į Australiją, kur Perthoje gyvena jo šeima.

Naujųjų Metų sutikimą rengia dainuojantis vienetas Jinai ir trys gintarai. Vienetas praeitą šeštadienį labai sėkmingai dainavo Chicagoje. Sugrįžę jau rūpinasi, kaip įspūdingiau surengti Naujųjų Metų sutikimą. Platesnės žinios bus paskelbtos kitame Darbininko numeryje.

Darbininko kalendorius 1985 metam išsiuntinėtas visiem skaitytojam lapkričio 20. Kas norėtų įsigyti daugiau egzempliorių, prašomi atsiųsti po 3 dol. išlaidom padengti. Darbininkas, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

Kalėdinių kortelių tautiškais bei religiniais motyvais, lietuviškais įrašais, galima gauti Darbininko administracijoje. 10 kortelių su persiuntimu 6 dol. Darbininkas, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

KALĖDINĖM DOVANOM LIETUVIŠKOS KNYGOS

Dvi naujai Darbininko išleistos knygos tik už 12 dol. Tai Jurgio Gliaudos "Kovo ketvirtoji" — romanas iš Šv. Kazimiero gyvenimo ir Antano Gailiušio "Visaip atsitinka" — įdomių novelių rinkinys.

Gaunama Darbininko administracijoj, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y.

Už prof. Juozą Brazaitį jo mirties 10 metų sukakties proga mišios bus aukojamos lapkričio 24, šeštadienį, 10 v.r. pranciškonų vienuolyno koplyčioje. J. Brazaitis, ilgametis Darbininko redaktorius ir įžymus literatūros profesorius, mirė 1974 lapkričio 28. Mirties dieną, lapkričio 28, trečiadienį, 9 v.r. mišios bus aukojamos pranciškonų vienuolyno koplyčioje. Mišias užprašė jo dukra dr. Marytė Brazaitytė-Matulionienė, kuri gyvena Reno, Nevada.

Saulius P. Valiūnas, dr. Kęstučio ir Elenos Valiūnų jauniausias sūnus, dirba Bank of America International Manhattane. Jis su savo draugu Marti Prashker parašė knygą apie darbus bankuose, kaip pasirengti tokiam darbui, kaip jį gauti ir kaip dirbti. Knyga pavadinta "Money Jobs". Ją išleidžia Crown Publishers, turi 256 psl., pasirodys gruodžio mėnesio gale.

Dail. Kęstučio Zapkaus paroda iki lapkričio 24 vyksta John Weber galerijoje, 142 Green St., Manhattane. Paroda pavadinta "Children of War".

Kariuomenės atkūrimo šventė prisiminta lapkričio 18. Buvo pamaldos Apreiškimo parapijos bažnyčioje, po pamaldų — minėjimas tos parapijos salėje. Paskaitą skaitė Tėv. Placidas Barius, OFM. Tautinius šokius šoko New Yorko tautinių šokių ansamblis Tryptinis, vadovaujamas Jadvygos Mastulaitienės. Platesnis aprašymas kitame Darbininko numeryje.

Solistės Ginos Čapkauskienės koncertas, rengtas lapkričio 18 Kultūros Židinyje, praėjo labai sėkmingai. Jai akomponavo ir pats solo skambino žymus pianistas William Smiddy. Buvo platinama ir solistės nauja plokštelė. Koncertą rengė LMK Federacijos New Yorko klubas. Platesnis aprašymas išspausdintas kitame Darbininko numeryje.

S. Leimonas, Arlington, VA, apmokėdamas dviejų metų Darbininko prenumeratą, dar pridėjo spaudai stiprinti 45 dol. Nuoširdus ačiū.

Lietuvos vyčių Maspetho 110 kuopa organizuoja ekskursiją S.S. Oceanic puikiu laivu į Bermudą ir Nassau. Išvykstama 1985 gegužės 4 ir grįžtama gegužės 11. Vyčių grupei suteikiama speciali nuolaida. Jei kelionpinigiai pilnai sumokami prieš kovo 15, tai bus dar suteikta 200 dol. nuolaida dviem kabinos keleiviam. Taip pat duodama 15 procentų kelionių agento nuolaida. 150 dol. depozitas turi būti sumokėtas dabar, kad būtų užtikrinta norima kabina. Dėl informacijų skambinti Jonui Adomėnui: 718 497-5212.

Kun. Antanas Rubšys parašė trečią tomą "Raktas į Senąjį Testamentą". Tomas pavadintas "Tiltai ar sienos?" Knyga jau parengta spausdinimui. Baigiami sudaryti vardynai. Bus išspausdinta Kalėdų švenčių metu ar kitų metų pradžioje. Leidžia "Krikščionis gyvenime" leidykla, kurią tvarko prel. Vytautas Balčiūnas.

New Yorko vyr. skaučių židinio Vilijos sesių sueiga bus lapkričio 28, trečiadienį, 7:30 val. vak. pas Ireną Garunkštienę, 16 Oakwood St., Jericho, N.Y. Tel. 516 433-4314. Sueiga svarbi ir visos sesės kviečiamos dalyvauti.

Apreiškimo parapijos parapiečių susirinkimas ir susipažinimas su naujuoju vikaru kun. Danieliumi Staniškiu bus gruodžio 9, tuoj po sumos, 12 val. parapijos salėje.

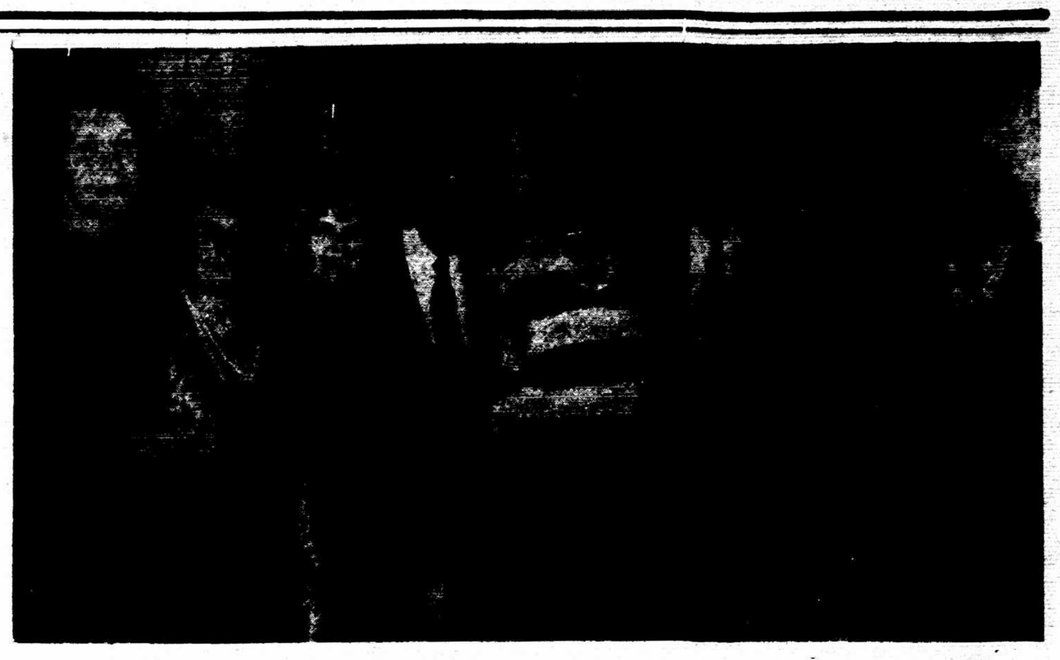

Dalis Lietuvių Fondo vajaus komiteto narių su svečiais. Iš k. G. Jankauskaitė, Lilė Milukienė, Ramutė Česnavičienė, dr. Juozas Kazickas, Irena Alksninienė, Antanas Sabalis, Milda Jankauskienė ir Vytautas Alksninis. Nuotr. L. Tamošaičio

LIETUVIŲ FONDO KONCERTAS IR BALIUS KULTŪROS ŽIDINY

(atkelta iš 5 psl.)

Vėl grįžta Harmonija

Į sceną vėl grįžo Harmonija. Pradžioje padainavo dainų pynę, kurią sudarė šios dainos: Muzika, muzika, raitosi valsas, Ar aš tau, sese, nesakiau, Gražių dainelių daug girdėjau, vėl — Muzika, muzika, raitosi valsas, Daug daug dainelių, mieloji sese, vėl Muzika, muzika, raitosi valsas.

Merginų trio padainavo iš Hofmanno pasakų Barkarolę, gi Petras Tutinas ir Viktoras Ralys duetu padainavo komišką — Negerki, vaikine, negerki trečios, abu gražiai tai apvaidindami. Visi penki padainavo Mylima mano mergelė, Nemunėli, Nemunėli.

Publikai plojant, jie vėl grįžo į sceną ir bisui padainavo komišką dainą Pam, pam, pamà ir Nen, ne, nežinau, kodėl tave myliu.

Padėkos žodį tarė Vytautas Alksninis. Padėkojo šauniajai Harmonijai ir pakvietė vysk. P. Baltakį sukalbėti maldą.

Prasidėjo vakarienė. Grojo Amour orkestras. Žmonės šoko, linksminosi. Tos publikos galėjo būti ir daugiau, dabar buvo per pusantro šimto. Vyko ir laimėjimai. Vajaus komiteto pirmininkė dar pranešė, kad jau šiam vajui gauta per 5,000 dol. Tikslus sąrašas bus paskelbtas vėliau.

Reikia pasidžiaugti rengėjų iniciatyva, kad ėmėsi šį vajų organizuoti. Vėl naujas įnašas į Lietuvių Fondą. Pasidžiaugiame ir Harmonija, kuri dirba ir ieško naujų būdų save išreikšti.

Linkime vajaus komitetui dar nebaigti vajaus ir telefonais ir kitokiais būdais pasiekti kuo daugiau namų ir surinkti kuo daugiau pinigų. **(p.j.)**

PERKŪNAS IR TRYPTINIS KULTŪROS ŽIDINYJE

(atkelta iš 5 psl.)

tuoj papildo savo gretas jaunais, tik įstojusiais šokėjais ir pasilieka toks pat vikrus ir nepavargstantis, kaip ir jo vadovė. Prieš tai pereitą žiemą Tryptinis dalyvavo Hartforde bendrame pasirodyme su keliomis kitomis grupėmis ir daug kitų pasirodymų. Tad kaip matome, Tryptinis, nors ir daug jau metų turėdamas, tačiau ir toliau yra jaunas, grakštus ir nepavargstantis.

Perkūniečiam vadovauja vienas iškiliausių mūsų jaunosios kartos žmonių — muzikas **Viktoras Ralys.** Jis ne tik vargonininkauja Apreiškimo parapijoje ir ten veda stiprų chorą, ne tik yra Harmonijos muzikinis vadovas, bet taip pat yra ir dirigentas ir Perkūno vyrų choro, kur jaučiamas jo nenuilstamas darbas. Tikrai turbūt neapsiriksime sakydami, kad Perkūno choras džiaugiasi turėdamas tokį energingą dirigentą. Apie Perkūno choro koncertus ir išvykas koncertuoti į įvairias lietuvių kolonijas labai dažnai randame spaudoje, dėl to čia neverta daugiau nei kalbėti. Perkūnas yra tikras perkūnas, kuris yra judrus, stiprus ir gyvas. Reikia tik džiaugtis, kad perkūniečiai yra tokie darbštūs ir nenurimsta, kol vėl atlieka kur nors kito koncerto programą.

Tai tokios mūsų vietinės menо jėgos atliks šį neeilinį koncertą. Jau iš anksto galime pasakyti, kad programa bus tikrai įdomi ir puikiai atlikta. O kadangi programą atliks savieji, tad sueisime jais pasidžiaugti, juos paskatinti ir toliau dirbti, nes tai yra tikrai mūsų visų pareiga.

Šį didelį koncertą rengia Katalikių Moterų Kultūros Draugija, kuri nors ir neturi daug narių, tačiau yra labai stipri ir labai darbšti. Ji nebijo suruošti tokį didelį koncertą. Mes dažnai gėrimės kitų kolonijų menininkais. Šį kartą pasigėrėkime savaisiais. Parodykime jiems, kad mes jais didžiuojamės ir suprantame jų didelį įnašą mūsų lietuviškame gyvenime. Šis koncertas tegul paskatina juos ir toliau nenuilstamai dirbti, parodant vienokį ar kitokį mūsų meną. Gruodžio aštuntosios koncertas tegul būna lyg ir mūsų visų pasididžiavimo koncertas savaisiais meno vienetais.

BEL

STUDENTŲ ŽIEMOS KURSAI

Studentų Ateitininkų Sąjungos centro valdyba organizuoja žiemos kursus Neringoje nuo gruodžio 26 iki sausio 1.

Programoje — paskaitos, slidinėjimas ir Naujųjų Metų sutikimas.

Kviečiamas rimtas lietuviškas jaunimas. Mokestis už savaitę tik 75 dol. Slidinėjimo išlaidos atskirai.

Informacijos reikalais skambinti: Algirdui Lukoševičiui — 718 849-6083 arba Ramintai Pemkutei — 312 426-2120.

KALĖDŲ DOVANOM — LIETUVIŠKOS PLOKŠTELĖS

Paskutiniu laiku išleistos lietuviškos muzikos plokštelės, kurias malonu ir pačiam paklausyti ir kitiem, ypač Kalėdų proga, padovanoti:

"Ar atminsi" — Danos Stankaitytės įdainuota lietuvių kompozitorių 14 dainų. Kaina 10 dol.

"Dainuok ir šok" — J. Nakutavičiaus su D. Striugaite-Summers, palydint orkestru, įdainuota 10 lietuviškų dainų ir šokių. Plokštelės kaina 12 dol., kasetės — 10 dol.

"Gina Čapkauskienė" — lietuvių kompozitorių dainos ir operų arijos. Plokštelės arba kasetės kaina 10 dol.

"Pasakos" — 10 lietuviškų pasakų vaikam. Vilnius Records of Canada leidinys. Kaina 10 dol.

Persiuntimui pridedama 1 dol.

Šios ir kitos lietuviškos muzikos plokštelės, knygos, suvenyrai gaunama Darbininko administracijoj, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

Government jobs. $16,559-50,553/year. Now Hiring. Your Area. Call 805 687-6000. Ext. R-4505.

Vietoj kalėdinių kortelių siuntinėjimo savo draugus ir pažįstamus galite sveikinti per Darbininką. Pridėdami auką Darbininkui, tuo pačiu stiprinsite ir lietuvišką spaudą.

P. Waskes, Brooklyn, N.Y., čia gimęs ir augęs lietuvis, pirmasis atsiliepė į Darbininko administracijos kvietimą talkon. Jis užsakė Darbininką A. Aomlit, Winnipeg, Kanada, apmokėjo ne tik savo prenumeratą, bet ir dar dviejų kitų asmenų, ir paliko 10 dol. spaudai paremti. Ačiū spaudos rėmėjui

Give Christmas to our Indian children and elderly. Prayers, donations needed. Father Mc Neill, St. Bonaventure Indian Missions, Thoreau, New Mexico 87323.

Parduodamas dviejų miegamųjų butas — vieno aukšto condominium. Semonole, Fla. Gerame stovyje, su baldais, prie krautuvių, bankų. Patogu ir ramu gyventi senesnio amžiaus žmonėm. Tel. 813 360-3553.

Parduodami vienos ir dviejų šeimų namai Valley Stream, Elmont, Lynbrook rajonuose. Jei jūs manote parduoti savo namus Woodhavene ar Richmond Hill, aš nemokamai padarysiu jūsų namų įvertinimą. Kvieskite Ray Kivita. Įstaiga: 516 825-6511, namai: 516 872-8796.

PRANEŠIMAS. Lietuvių Enciklopedijos leidykloj galima dar gauti pilną komplektų Lietuvių Enciklopedijos, 36 tt., kaina $366.00, Encyklopedia Lituanica, 6 tt., — $125.00, V. Krėvės Raštų, 6 tt. — $32.60. **Užsisakykite šiandien.** Leidyklos adresas: J. Kapočius Co., P.O. Box 95, South Boston, MA 02127; telef. vakarais: (617) 282-2759.

KALĖDINĖ DOVANA VAIKUČIAMS

Montrealyje įsikūrusi plokštelių leidykla "Vilnius" ką tik išleido plokštelę vaikam: "PASAKOS". Plokštelėj įrašytos šios pasakos: Dangus griūva, Gužučio ir gervės piršlybos, Milžinai, Našlaitėlis ir milžinas, Slibinas devyngalvis, Kuriu, kuriu pečiuką, Ein saulelė aplink dangų, Perkūno ginčas su velniu, Plungės pilies kalnas, Eglė žalčių karalienė. Plokštelės viršelis papuoštas vaikų kūryba. Kaina su persiuntimu 11 dol. Gaunama: Darbininkas, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y 11207.

Bridges — tai tiltai tarp vyresnės kartos ir jaunųjų, kurie nepaskaito lietuviškos spaudos. Kalėdų proga geriausia dovana užsakyti jaunimui Bridges. Žurnalas aplankys jaunuosius 10 kartų per 1985 metus ir primins Jūsų sveikinimą. Visa tai tik už 5 dol. Gauta daug gražių atsiliepimų iš Bridges skaitytojų, kurie didžiuojasi esą lietuviais. Nepagailėkime lietuviškam jaunimui progos susipažinti su lietuviškais klausimais, gyvenimu okupuotoje Lietuvoje. Tuoj pat užsakykite Bridges, kreipdamiesi adresu: Bridges, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207. Metinė prenumerata tik 5 dol.

LIETUVIŲ MOTERŲ KLUBŲ FEDERACIJOS
NEW HAVENO KLUBAS
MALONIAI KVIEČIA ATSILANKYTI Į

MARYTĖS BIZINKAUSKAITĖS SOLO REČITALĮ

Pianinu palydi GEORGE CYBRIWSKY

Koncertas įvyksta š.m. gruodžio 1 d., šeštadienį, 6 v.v. Šv. Kazimiero parapijos salėje, 339 Greene St., New Haven, CT.

Įėjimas laisva auka. Po koncerto bus vaišės

Platesnei informacijai skambinti 203 933-5071

LIETUVIŲ TAUTODAILĖS INSTITUTO SKYRIUS NEW YORKE GRUODŽIO 1-2 KULTŪROS ŽIDINY BROOKLYNE RENGIA

MEZGIMO PARODĄ IR PRIEŠKALĖDINĮ TURGŲ

Dalyvauja GARSIOS MEZGĖJOS:

S. KAČINSKIENĖ iš Floridos
M. RAUGIENĖ iš New Jersey
B. KIDOLIENĖ iš New Yorko
I. ALKSNINIENĖ iš New Yorko
J. KREGŽDIENĖ iš New Yorko

Prie stalų bus parduodama:
raštuotos pirštinės, kilimai, audiniai, juostos, gintaras, sūris, duona, kepti grybai, pyragai ir kt.

Bus galima nusipirkti kavos, užkandžių ir pyragų.
Bus rodomos vaizdajuostės — video

Atidarymas 7 v.v.

Lankyti galima šeštadienį nuo 12 v. iki 9 v.v.
sekmadienį nuo 12 val. iki 3 val. popiet
Įsigykite lietuviškų kalėdinių dovanų. Laukiame visų!

Įėjimo auka — 3 dol.

LIET. TAUTODAILĖS INSTITUTO SKYRIUS NEW YORKE